

Hirayà: kakayahan ng isip na bumuo ng mga imahen o konsepto ng mga panlabas na bagay na hindi umíiral o hindi totoo; kakayahan ng isip na bumuo ng mga larawan ng anumang hindi pa nararanasan; o kakayahan ng isip na bumuo ng mga bagong imahen o idea sa pamamagitan ng pagdugtong-dugtong ng mga dáting naranasan.

Pasakalye

Sa pagkakataong ito, matapos ng aming *Pagbangon*, nais naman naming tawirin ang oras at distansya sa pagpapakahulugan ng edisyon ng Andamyo XIV, sa **Hiraya**.

Siguro'y palaisipan, *bakit ito?*

Madalas, gusto nating tumakas. Madalas, gusto nating huminga. Madalas, gusto nating ilapag ang pagbubuhat sa sarili nating uniberso. At panandaliang tumira sa ating imahinasyon at palaisipan. Sisirin at hayunin ang kariktan na maaabot ng ating panganganganag at paggunita. Hayaang sibulan ng mga hindi pangkaraniwang dalumat, para sa mas malalim na pagyakap sa ating pag-iral.

Ito ang hinahangad ng Andamyo: dalhin ang kanyang mambabasa, lalo't higit ang mga Envergista, patungo sa kakaibang mundo; iyong tipong sandali ay makalimitan ang kanyang kasalukuyan. Magtampisaw panandalian sa likom ng mga hiraya at pagkatapos ay sandali siyang matitigilan: mag-iisip at magtatanong. "Ano iyong nabasa ko?" Kasunod ay ang pagsipat sa kanyang relo at muling pagtingin sa kaniyang binabasa upang siguruhin kung totoo iyon.

Sa ganitong mga pagkakataon, (sana ay) matagumpay na nakapanawid ng oras, distansya at espasyo ang mga mambabasa. Iyong tipong lumalabo ang linya ng totoo sa hindi totoo; tipong nananaginip pero gising ang diwa; tipong mabubuo at mawawasak. At muling babalik sa kanyang sariling oras at panahon na may panibagong pagtingin sa kanyang hahayunin. Isang pagpapatunay ng pagtahip sa ugat na naibahagi namin ang aming sining.

Kaya sa ika-labing apat na edisyon ng Andamyo, sa Hiraya, hayaan nating madala tayo sa sarili nitong uniberso; sandaling makipag-kuwentuhan sa mga manunulat at makining sa pag-awit ng mga makata; makipagkilitian sa malilikot na imahinasyon ng mga pintor, dibuhista at maniniyot gamit ang iba't ibang persona ng kanilang pseudonym. Silang mga humulma ng pagdududa sa hindi totoo o totoo – pinairal at inukit ang pananaginip nang gising na nagpapalabo sa linya ng kahapon, kasalukuyan, at kinabukasan baon ang panibagong pagpapahalaga at mga dalumat – isang ekstraordinaryong pagkakataong lumpad at makapaglakbay sa kakaibang mundo.

Hayaan ninyong muli kaming magpakilala.

Paunang salita

Palagiang napapag-usapan sa amin, sa Dael, ang **Hirayá**. Malalim ito, malalim. Tipong sobrang hirap sisirin, iyong ilang beses naming binuo at winasak, waring ayaw niyang maganap...ngunit ito ang tema ngayon dahil sa kaartehan ko.

Palagi't palaging napag-uusapan namin ni AC (Patnugot ng Sining) ang paksang ito. Noong una, wala naman talagang nakakaintindi sa amin kung ano ba talaga ito. Malayong-malayo sa kung paano namin ito naiintindihan ngayon. Lahat na lang yata ay in-associate namin sa *Hirayá* para ma-live out lang ito at sa wakas ay maunawaan kaya sa kalaunan nga ay naging parte na ito ng aming pag-iral; parang hangin sa aming paghingga, pananaginip sa aming pagtulog, at puso sa aming sining – ganito tumanim at umukit ang temang ito, lalo na sa aming komite ng Andamyo, na patuloy naming dadalahin sa mga susunod na kabanata ng aming buhay.

Ngunit saan at paano nga ba ito nagsimula? Simple lang: sa mga tao. Ang patuloy na pag-inog ng ating kabuuhan ay palagi't palaging sa mga tao magmumula. Samakatwid, nakuha ko ang salitang **Hirayá** sa mga tao sa aking paligid. May nagpakilala sa akin ng salitang ito, tawagin natin siyang si Socratic. Sa kanya ko ito nakuha, ang ideya, kung ano ba ito; mga ganitong palaisipan. Ngunit alam nating lahat na hindi sapat na malaman natin ang isang bagay para lubusang makilala natin ito, kailangan din natin itong maramdaman at maranansan.

Bagamat may nagpakilala sa atin ng isang bagay, hindi ibig sabihin na sa kanila natin ito lubusang makikilala; hindi palaging ganoon. Sobrang cliché na sa hindi inaasahan, ito ang nangyari. Ngunit ganito nga: nakakilala ako ng *Hiraya*. Ang vague. Oo, kasi ganoon naman talaga. Sobrang vague ng hiraya sa simula; tipong naiintindihan mo pero may kulang pa rin, kumbaga sa suntok, walang diin.

Kaya, naranasan ko ito. Naramdamang ko ang diin, ang kumpas, ang paghingga, ang pagbubuhat, ang bawat pagitan, ang pagkalango sa hindi matiyak-tiyak na oras kung nasaan na nga ba talaga ako dahil tila para akong palaging nasa pagitan ng lahat; totoo at hindi, pag-ibig at hindi, pananaginip at hindi... basta lahat ng puwedeng kalagayan sa mga pagitan – sige pangalanang mo: dahil iyon ang hangad ng edisyong ito—magkaroon ka ng sarili mong *Hirayá*.

Dahil katulad nga ng sinabi ko, palagi namin itong napag-uusapan – na kalaunan ay naging parte na namin. Nabanggit ko rin na may nagpakilala sa akin ng salita at ideyang ito, kasunod ni *Hirayá* ang taong nagparanas sa akin kung ano nga ba ito, dahilan upang mas maipamalas sa inyo kung ano ba talaga ang *Hirayá* – labis-labis ang pasasalamat ko sa inyo.

Para na rin sa team, hindi, sa pamilya ko sa Dael – salamat sa inyong pagpupuyat at walang katapusang pagkanta ng awitin ng Queen at Buwan para maapanatiling gising ang ating diwa, pati na rin sa kaunting kagulahan – *ehem*, higit sa lahat ay palagiang pagkabasag at pagkabuo sa sayawan ng mga umiikot na bote’t tagayan na may halong kakaihang mga kuwento *mga pagtawa*, para sa kalandian at karupukan ng mga tao rito, makikiingitan sila– lalo sa bumuo ng Andamyo kay AC, Kyle, Joro, Jayson, Mill, Saym, Maria, Ivan, Ham, Olem, Kim, Ariana, Jaj, Ronald, Anj, Gracelle, Jara; at sa iba pang kapamilya; Ada, Angelo, Kagawad (Andrei), Kuya David, Karen, Mac, Ysa, Ella, Shey, Obi; pati na rin sa aming mga tagapayo, Sir Dex at Sir Arby; kudos! Walang katapusang pasasalamat sa lahat ng bumuo ng Andamyo, kung wala kayo, wala ang *Andamyo XIV: Hirayá!*

Sa aking mga kaibigan at kakilala pati na rin sa suporta ng mga magulang ko, maraming salamat sa ambag niyo sa kabuuan ko – dahil minsang may nagsabi sa akin:

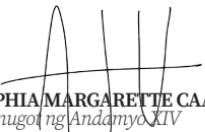
“Baka naman hindi sila ang Hiraya... ikaw.”

Baka ako nga... (?)

Kung anupaman... sana ay mapagtugumpay naming lahat ng bumuo nito na madala kayo sa hinahangad namin sa edisyong ito ng Andamyo, sa Hiraya.

Kaya naman, sa inyong mga mamababasa...

MAHIRAYANG PÁGBABASA!

SOPHIA MARGARETTE CAAGBAY
Patnugot ng *Andamyo XIV*

Ang mga hubulma at hinulma

CAAGBAY,
SOPHIA MARGARETTE
Patnugot ng Andamyo XIV

Gusto kong maging uniberso ngunit ng magtagpo
ang ating mga labi; naging hiraya ako.

- 8 In-betweens
- 10 Siliid
- 18 Our narrow slice
- 20 Sa tuwing sumusugal
- 28 The crow
- 30 Artemis
- 33 Si Sid
- 38 The old song
- 41 Moonlit
- 42 Ang paborito kong Biscocho
- 51 Traces
- 52 On the water
- 53 Dito
- 54 Dito (ka lang)
- 55 Inaaninag kita
- 61 Back to the shore
- 68 Tuwing naghihitay
- 86 Minsan sa Lucena
- 88 Noong napadaan ako

MABILANGAN,
IVAN CHRIS
Tagapamahalang Patnugot

I never thought I could time travel until I started
coming home to what was and what could
have been.

- 35 Chatting with strangers
- 49 Pickpocket
- 63 Rendezvous

SANIEL,
HAMFREY
Dibuhista

Bawat guhit ay sumisimbolo sa lubid ng aking
pangarap.

- 41 Moonlit*
- 39 The old song*
- 100 Oras na*

CADAVEZ,
KYLE JOSHUA
Kabakas na Patnugot

And like all the broken masochists, I'm a poet,
looking for both peace and answers.

- 21 Love on the line
- 21 *Love on the line**
- 22 Ina mo
- 29 The morning would
- 29 *The morning would**
- 36 *Ode to almost lover**
- 43 *Ang paborito kong Biscocho**
- 53 *Dito**
- 58 *Dayuhan sa langit**
- 60 Luna's love
- 60 *Luna's love**
- 61 *Back to the shore**
- 62 *Rendezvous**
- 64 Bato sa buhangin
- 69 *Night person**
- 98 *Ikaw**

VILLANERA,
ADRIAN CARLO
Patnugot ng Sining

Naligaw ako sa pagitan ng katotohanan at
imahinasyon.

- 10 Siliid*
- 20 Sa tuwing sumusugal*
- 22 Ina mo*
- 52 On the water*
- 54 Dito (ka lang)*
- 55 Inaaninag kita*
- 108 Huminga*

PRADO,
MILL ANGELO
Manunulat/Dibuhista

If there's something wrong; pause and breathe,
look for another angle.

- 31 Artemis*
- 32 Si Sid*
- 44 Rosas*
- 48 Pickpocket*
- 51 Traces*
- 57 A soulless grave*
- 66 Umaga na naman
- 102 Mag-alab*

*Mga dibuho at larawan

MESA,
CARMELO EDUARDO
Manunulat/Maniniyot

Sumisipol ang hangin, humuhuni ang mga kuliglig alinsabay sa mga salitang binabaybay ng mga ulap at bituin.

- 45 Rosas
- 91 Ara
- 86 Minsan sa Lucena*
- 88 Noong napadaan ako*
- 112 Maghintay*
- 114 Magmasid*
- 116 Maglakbay*

SARDONA,
RONALD
Manunulat/Dibuhista

I was shackled by the past, tortured by the present, and finally been freed by the future.

- 29 The morning would*
- 37 Trial no. 97
- 50 Awake
- 69 Night person

TIAMA,
MARIA RIZELLE
Dibuhista

Ipinaliwanag ko sa bulag ang kulay, kaya't ipininta niya ang panaginip.

- 9 In-betweens*
- 18 Our narrow slice*
- 26 Kalendaryo*
- 28 The Crow*
- 35 Chatting with strangers*
- 37 Trial no. 97*
- 40 Troupe*
- 50 Awake*
- 60 Luna's love*
- 64 Bato sa buhangin*
- 86 Minsan sa Lucena*
- 88 Noong napadaan ako*
- 90 Ara*
- 110 Bakit hindi?*

JALLA,
ANJELYN MAE
Manunulat

To see through things isn't just with the mere eye but within one's self.

- 57 A soulless grave

UY,
SIMON ROMUEL
Manunulat/Dibuhista

To exist is to risk it all otherwise you're just a chunk of randomly assembled stardust drifting wherever the universe blows you.

- 67 Umaga na naman*
- 68 Tuwing naghihintay*
- 71 Puti
- 110 Tumakas*

JAVIER,
JAYSON
Komikero

Nanabik ang dila ko sa tamis ng iyong halik na ni minsan ay hindi ko pa natirikman.

- 76 Halik
- 100 Mamatay*

ARGOSINO,
KIMBERLY MAE
Manunulat

Pumatong sa mga salita, himas-himasin ang mga kataga, at burnuo ng mga hiwaga.

- 58 Dayuhan sa Langit

TADIOSA,
ARIANA JULIA
Manunulat

Namuhay muli ako sa dilim ng aking mundo, matapos mamulat sa huwad na liwanag.

- 27 Kalendaryo

ASEOCHE,
GRACELLE NICOLE
Maniniyot

Namumuhay sa isang daan at apatnapung mundo.

- 113 Maghintay*
- 115 Magmasid*
- 117 Maglakbay*

SINAG,
JOHN ROVER
Patnugot ng Disenyo ng Pahina

Idinidisenyu hindi lamang ang tadhana, kundi imaging ang mga bagay na iyong nadarama ngunit hindi kayang makita.

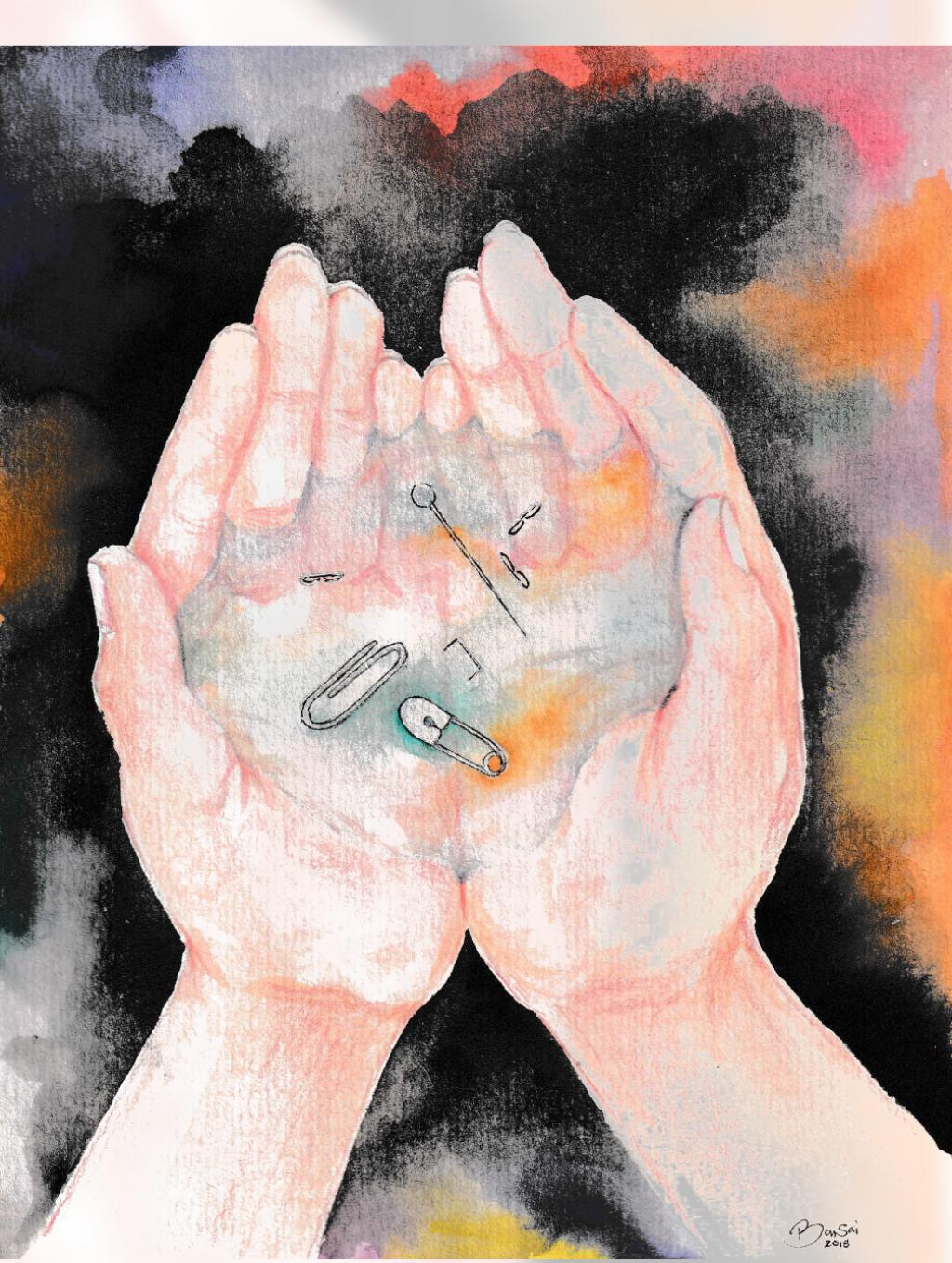
In-between

© Sophi[a]c
© Bonsai

I see you -- there:
in the dense
paragraph, inside
the parentheses,
in every comma,
spaces -- I see you.

In the spread of dark
twinkling sky, moonlight shines
there you are:
in that part the light
I can't reach; so distant
that I could only see the fog
of breath
you create.

I can hear you despite
the dark in the shadows
when you try to let out
the words kept
in grunts and sighs.
or in every pauses,
breaks, stops...
in silence -- I hear you.

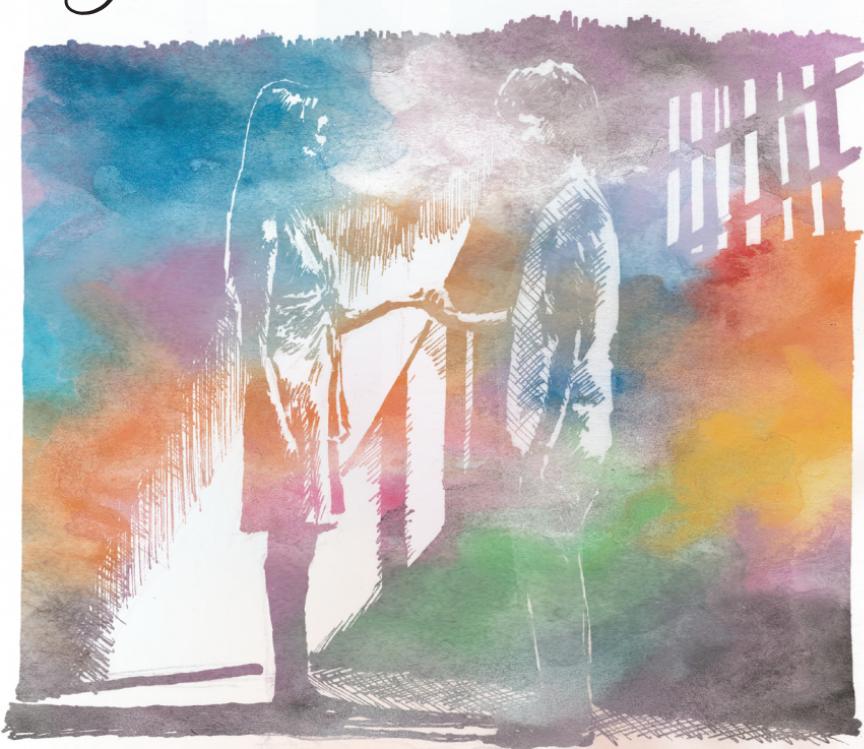

Pjonsai
2018

Silid

© Chuckie Findster

© alex[mad]

Humuhuni ang mga kuliglig. Tipikal na gabi para kay Pi – madilim, tahimik, tipong siva lang sa mundo: tila wala ang ibang tao habang nakatingala sa mga bituin sa langit, pero mas madalas nakapako ang kanyang tingin sa buwan. Ito ang pinakapaborito niyang nakikita sa gabi. Malungkot siya tuwing wala ang liwanag nito (iyon ang sabi niya) parang gabi noong una kaming nagtagpo rito – madilim, walang liwanag, halos hindi ko nalaman na narito siya at hindi ako mag-isa.

“P” pukaw ko sa kanya. Hindi siya kumibo. Naroon siya sa dulo ng silid, nakamasid sa malit na bintana sa labas, sa paborito niyang puwesto. Kahit hindi ko siya nakikita alam kong neroon siya, dahil neroon siya palagi. Naririnig ko mula roon ang mabining hangin ng kanyang paghinga. Maingat akong naglakad palapit, iniingatang masbasag ang komportableng katihimikan sa paborito naming silid kung saan kami madalas magtipan.

“P, bakit ka narito?” Kasuwal kong tanong, “na naman...”

Tumawa siya nang marahan. Lihim akong napangiti. Gusto ko iyong tawa niya, kahit palagi kong

naririnig tuwing narito siya – ewan ko ba, hindi ko alam – pero nakakahawa iyong tawa niya, parang sakit na walang lunas; tumawa na rin ako.

“Kailan ba kita makikita?” Maya-maya ay tanong niya.

Nagkibit-balikat ako kahit hindi niya nakikita. Malapit siya sa akin. Nararamdam ko ang init ng katawan niya kahit hindi kami magkakidikit. Naaamoy ko rin yong pinakaayaw kong amoy – niyog. Amoy niyog si Pi. Pakatwang, nakasanayan ko na iyon sa pagtagal ng panahon.

“Siguro kapag pumunta ka rito nang may buwan?” Patanong na sagot ko.

Narinig kong bumuntong-hininga siya nang pangiti. “Bakit narito ka rin?” Pag-iiba niya ng usapan. “Na naman.”

Napangiti ako. Retorikang tanong iyon. Alam namin kung bakit kami narito – tuwing gusto naming tumakas sa kanya-kanya naming uniberso – makipag-usap sa dilim.

“Naalala mo ba noong una tayong nagtagpo?” Maya-maya ay tanong niya.

“Bakit, nagbabalik-tanaw ka?”

Tumawa uli siya. Hindi ko mapigilang ngumiti.

“Hindi,” halos pabulong na sagot niya. “Nananaginip ako.”

“Anong nangyayari?”

“Hmmmm...” Naririnig ko ang ngiti sa kanyang humingig. “Nagkita tayo.”

Napalawak ang ngiti ko. “Ulit?” Napapadalas ang pananaginip niya ng pagkikita namin kahit wala kaming balak magkita sa liwanag; mananatili kami rito –

“Oo.” Tumatawang sagot niya, pinuputol ang aking palaisipan. “Napapadalas ang pagdalaw mo sa panaginip ko.”

“Siguro dahil napapadalas din ang punta mo rito?” Suhestiyon ko.

Malakas na tumawa si Pi, “Nananaginip ako – nang gising. May iba ba akong pupuntahan?” Bigla ay naririnig ko sa tono ng boses niya ang walang katiyakan. “Pakiramdam ko ligtas ako rito...”

“Ngunit mapanganib ako.”

Naramdamang kong kumibo si Pi. Madilim, mas mataas ang panramdam ko; nararamdamang kahit ang pinakamaliit na detalye ng kanyang pagkilos. Ang kaluskos, ang mabinbing hininga, buntong-hininga...

“Mas mapanganib sa labas,” ani ni Pi, tila sa kanyang sarili sinasabi. “Gusto ko rito, mapanganib ka pero ligtas ako. Kaya kong ipagkatiwala ang buhay ko sa ‘yo, sigurado ako roon.”

Sumibol ang kakaibang pakiramdam: hindi ko alam kung ano iyon. Hindi ko gusto ang aking naramdamang pero... Nagsisimulang magkaroon ng puwang si Pi sa akin...

“Saan ka nga galing?” Tanong niya. Isiniksik ko sa kung saang sulok kung anuman ang hindi mapangalanang pakiramdam na iyon.

"Doon," sagot ko. "Sa isang lugar sa labas, sa ilalim ng maputlang liwanag ng buwan -

"At mga patay na bituin." Sambot niya sa aking sasabihin – na madalas na niyang ginagawa. Tila sa tuwing narito kami ay nakikilala ako ni Pi sa kabilang dilim, ng walang katiyakan.

"Bakit ka nga narito...uli?" Tanong kong muli. "Anong hinahanap mo?"

"Ito. Ikaw." Mabilis at walang pag-aalinlangan na sagot niya.

"Tatakbo na ba ako?" Biro ko.

Madalas na romantiko para sa iba ang sagot na iyon ni Pi subalit hindi kami romantiko. Hindi ko alam kung anong klaseng relasyon ang mayroon kami. Hindi ito normal. Madalas kaming magkausap dito sa dilim pero hindi kami magkakilala. Minsan wala siya rito o ako, pero madalas nagtagtagpo kami lalo na sa mga panahong gusto naming magtago; nakikita namin ang isa't isa rito.

Tumawa siya. "Hindi. D'yán ka lang. Samahan mo 'ko."

"Kailan ba hindi?"

"Kaya bakit ka tatakbo?

Napangisi ako. "Tumatakbo naman talaga tayo -

Tumawa siya nang malakas. "Nagtagago lang."

Natagpuan ko ang sarili na sinasaluhan ang halakhak ni Pi.

"Ang tanga ko." Maya-maya ay bulong niya. "Ano bang ginagawa ko?" Naririnig ko ang unti-unting pagkabasag ng kanyang tinig.

Ganoon kabilis magbago ang atmospera ni Pi. Madalas na ganito siya tuwing nagtagtagpo kami rito. Malikot ang kanyang isip. Tila parang dahon na walang patutunguhan: kung saan-saan na lang dumadapo.

"Hindi naman lahat ng bagay kailangan mong malaman."

Subalit ganoon ipinapamahinga ni Pi ang pagbubuhat niya sa kanyang mabigat na uniberso. Dito niya sa aming tipanan nilalapag ang pagbubuhat niyon. Dito siya namamahinga; humihinga.

"Hindi ko alam, estranghero. Wala na akong alam..." Mahinang sabi niya. "Wala akong maramdaman." Nanghihinang pahayag niya. "Alam kong galit ako, malungkot ako... pero wala akong maramdaman. Pagod na akong walang maramdaman. Siguro sa iba, okay 'tong: mas maganda iyong wala kang puso. Nagkakamali sila...mas mahirap iyong hindi mo alam kung may puso ka ng ba? Bakit hindi tumitibok? Bakit parang wala? Nasaan na ba? Tao pa ba ako? Ewan ko... hindi ko alam." Tila talunang litanya niya. "Ano bang sinasabi ko...?"

"Gusto ko 'yan Pi."

"Ha?"

"Gusto ko 'yang ganyan. Ipakita mo lang kahit 'yong mga pinakawalang saysay na mga bagay," *dahil doon ko siya mas nakikilala.* "Gusto ko 'yang ganyang klase ng pag-iisip – walang sinasala ngunit totoo. Minsan na lang 'yong may lalabas sa 'ting mga bibig na totoo at 'yon lang ang hinahangad ko; 'yong totoo, Pi."

Darating si Pi rito para ilapag ang kanyang hinaing kahit hindi ko alam kung saan iyon nagmumula: kung bakit siya nagkakaganoon. Ngunit sa kabilang nito naiintindihan ko si Pi; madalas ko ring maramdamang iyong pagkawala nang pakiradaman. Iyong tipong parang nahuuhulog nang paikid ngunit hindi gumagalaw; naroon lang sa walang hanggang pagpapaikot-ikot nang paikid sa kadiliman... at naririnig ka roon ang paghihirap sa kalooban ni Pi, tila nakikita ko ang kagulohan doon; iyong mga bangkay na patuloy niyang dinadala, iyong mga multong patuloy siyang dinadala – na marahil sa mga susunod na araw ay mapapabilang na rin ako.

“Nakita ko siya.” Maya-maya ay sabi niya.

“Sinong siya? Ang damping siya ang naikuwento mo na sa akin.”

“Basta siya.” Pinal na sabi niya. “Siya yong pinakamalaking multo sa buhay ko.” Halos pabulong na sabi ni Pi. “Nakita ko siya. Wala namang problema, naiinis lang ako; naiinis ako kasi may epekto siya sa akin. Siya iyong taong hindi ko inaasahang may epekto pa rin sa akin.” Sa pagkakatong ito alam kong sarili niya ang kausap niya. “Hindi ko gusto iyon. Wala na siyang dapat puwang sa buhay ko – lalo na noong nakita ko kung paano niya naapektuhan ang mga kasama ko... Akala ko, isa na lang siya sa mga bangkay na dinadala ko.”

“Siyá, mga kasama mo...”

“Hmmmm...” hingig niya. Gawi niya ito. “Ganito, si ‘Siyá’ iyong multo ko. Tapos, merong 1 at 2, ayos ba?”

“Hmmmm...” tugon ko.

“Madalang ‘yon mga pagkakataong kasama ko si 1 at 2. May sarili na akong buhay, malayo na ako sa kanila kaya ‘yon ganitong mga okasyon, mas madalang pa ito sa patak ng ulan. Pero nakasama ko sila, at iyong ang pagkakataong nakita namin Siya. Katulad nang ipinilihiwatig ko na, akala ko patay na siya sa amin pero heto, minumulto kami. Si 1, sabi niya kakaiba pa rin Siya. Pinupuri niya Siya. Alam kong sa mga papuriing iyon ni 1, nasasaktan siya. Si 2 alam kong nasasaktan rin siya nang makita niya Siya... Lahit kami nasasaktan.”

“Para sa’yo, sino siya?” Hindi ko masasabing lubos na naiintindihan ko si Pi, ngunit sapat para maunawaan ko siya.

“Siyá.” Mahinang tugon niya. Kung hindi siya malapit sa akin malamang ay hindi ko maririnig si Pi. “Siya ‘yon dahilan kung bakit ako ganito...” Pagpapatuloy niya. Tila isang panaginip ang kanyang tingig.

“Paanong ganito, P?” Maingat kong tanong.

“Ganito,” tila napakalayo pa rin ni Pi. Narito siya pero alam kong nilalakbay na niya ang kanyang balintataw sa hiraya ng kahapon habang nababasag. “Walang puso...hindi ko alam kung paanong... paanong maging tao. Tinalikuran niya kami. Pinili niya iyong ibang tao at ‘yon sarili niya, kaysa sa amin na pamilya niya. Siguro, siguro kung hindi siya tumalikod, hindi ako ganito... alam ko sana kung paanong maging babae.”

Mahabang katahimikan.

“Mas sigurado siguro ako sa sarili ko... mas kilala ko... ako.”

Hindi ko alam kung anong dapat kong maramdam... pero heto na naman ang panibagong pakiradaman na hindi ko mapangalan. Sa pagkakataong ito ay mas lumalaki ang espasyo ni Pi sa akin; siguro ay dahil mas nakikilala ko siya...

Alam kong mali rin ang mga sinasabi sa kanyang sarili. Hindi nakikita ni Pi ang kanyang sarili – kung gaano siya kaganda, kung gaano kabusilak ang kanyang kaluluwa: isa siyang kariktan. At hinahangaan kong matagpuan niya iyon sa kanyang sarili.

“Pi, alam mong hindi ang pagkilala sa sarili ang ipinagkakaganyan mo. Sa silid na ito, alam natin pareho na walang taong lubos na nakakilala sa kanyang sarili.” Umaasa akong makakakita si Pi ng kalinawan sa kabilang ng hamog sa kanyang isip. “Isa kang kariktan Pi, kariktan ng kabuuhan mo; iyong mga sugat, mga peklat, pati ng mga markang paulit-ulit mong inuuukit – maganda sila, dahil naging mandirigma ka sa bawat pagbabsak at pagbangon mo. Sana makita mo ang mga ito dahil ito ang nakikita ko tuwing narito ka.”

Nanatiling tahirik si Pi. Naririnig ko ang kanyang pagkabasag... iyong mas bumibigat na mga paghinga kasunod nang paghikbi. Nakikita ko sa aking balintatawan na tila siya isang babasagin na nabasag; bubuuin ko siyang muli nang ginto.

“Siguro kailangan mo ng ilibing ang mga bangkay,” bulong ko habang naririnig ko ang kanyang mga pagsinghot, “ililibing natin sila, saan mo ba gusto?”

Bumuntong-hininga si Pi – iyong tipong may ngiti sa kanyang mga labi. Patlang, pangalawang buntong-hininga ngunit sa pagkakataong ito, mabigat iyon.

“Estranghero?” basag ni Pi sa katahimikan.

“Hmmm?”

“Hindi ka ba napapagod sa ‘kin? Ibig kong sabihin wala na akong ibang ginawa dito kundi magsumigaw mula sa nakasubsob kong anino... Bakit ka nga ba narito?”

“Hindi naman ako ang nagbubuhat uniberso mo, Pi. Ikaw. Kaya bakit ako mapapagod?” Kasuwalan na sabi ko. “Naiintindihan kita, gusto mo lang ilabas ang sarili mo rito mula sa mundong ginagalawan mo at hinahangaan kita room; nagising totoo ka lang. At iyong ang gusto ko; ‘yong totoo – walang pagpapanggap, walang maskara, walang itinatago. Ito dahilan na sa kabilang nang hindi natin lubos na pagkakakilala sa isat’isa lalo na sa pisikal na aspeto, alam kong nagkakatindinhan tayo –

“Habang tinatawid ang pisikal na oras at distansya...” singit niya. “Sa sarili nating dimensyon.” Muli, tila isang pangarap na naman ang tinig ni Pi. Napanigiti ako.

“Oo.” May paghanggang pagsang-ayon ko. “Dahil alam kong totoo ka Pi. Isa ka sa mga taong nagtatago pero alam kong hindi ka natatakot,” pagtatapos ko.

Naiintindihan ko si Pi sa kababawan at kalaliman niya; na kahit ang maliliit niyang pagkakamali ay hinahangaan ko dahil iyon ang bumubuo sa kanya; iyon si Pi. Katulad ng sinabi ko, hindi kami lubos na magkakilala ngunit kilala ko siya sa paraang hindi siya nakikilala ng mga taong ginagalawan niya sa kanyang mundo.

“Hindi ba kakaiba iyon? Nakikita mo ako kahit nandito tayo sa kadiliman....” Kakaiba ang boses ni Pi, nasa tinig niya ang pagkamangha. “Nakikita rin kita sa kadiliman, alam mo ba ‘yon? Na kahit sabihin mo sa akin na wala ka ring puso kagaya ko, mayroon: alam ko, at nararamdamman ko ‘yon. Sinasabi mo na sa impyerno na marahil tayo lubusang magkakakilala pero hindi. Nandito tayo sa sarili nating uniberso, sa oras kung saan hindi madalas nagtatago ang mga tao.”

“Siguro...” Hindi ako sigurado. “Baka nahuhumaling lang tayo sa misteryo na hindi naman talaga tayo magkakilala, pero heto tayo –

“Tila parang produkto ng salamangka,” pagtatapos ni Pi sa sasabihin ko.

Muling palihim na napangiti ako. May mga pagkakataong tinatapos niya ang mga sasabihin ko sa mas mapanlikhang mga salita..kaysa sa binabalak ko. Isa sa mga dahilan kung bakit isang kariktan si Pi ay dahil isa rin siyang diwata –dinalada niya ako sa kanyang paraiso; pinta ng kanyang mga kataga.

“Magkaibigan ba tayo?” Maya-maya ay tanong niya.

Ang malikot na namang isip ni Pi – sa kawalan ay magtatanong siya nang hindi naman konektado sa pinag-uusapan namin, sumusulpot na lang kung saan.

“Hindi ko alam. Siguro? Mga estranghero tayo.”

“Ang tagal na nating nag-uusap, hindi kaya produkto ka lang ng imahinasyon ko? Kasi hanggang ngayon, nandito pa rin tayo sa dilim. Baka hindi ka naman talaga totoo?”

Napangiti ako, gusto ko iyong malikot niyang imahinasyon. “Siguro.”

Naiiniis na umungol siya. “Hindi! Hindi ako papayag. Masyado itong totoo para maging hindi... Katulad ng sinabi ko na, nananaginiip ako habang gising.”

Hindi ko napigilang hindi tumawa nang malakas.

“Malaya kang paniwalaan ang gusto mo, Pi.”

Kabilugan ng buwan ngayong gabi. Nagpakawala ako ng buntong-hininga. Mabuti pa rito, tahimik, naisip ko. Mag-isa lang ako. Wala si Pi. Siguro maayos ang buhay niya. Medyo matagal na rin noong huli kaming nagtapo rito. Naging madalang ang kanyang pagdating. Ganoon din naman ako.

Sinulyapan ko ang kanyang paboritong puwesto. Sumisilip ang sinag ng buwan sa maliit na bintana sa aming tagpuan – hindi sapat upang magliwanag ang madilim na espasyo. Bumuntong-hininga akong muli. Marami ang natatakot sa dilim, pero gusto ko rito. Katulad ni Pi, pakiramdam ko ligtas ako, kahit maaaring mapanganib din siya.

Ano kaya ang ginagawa ni Pi ngayon? Madalas niya pa kaya akong napapanaginipan? Kumusta kaya siya sa kanyang uniberso?

Ilang oras na akong narito, humahanga sa karimlan. Hinahanap ang liwanag sa dilim hanggang sa mayroong mga mabibigat na yabag. Binubulabog niyon ang katahimikan ko. Nagsimula na ring atakihin ng pamilyar na amoy ng niyog ang ilong ko...

“May tao ba? Nariyan ka ba?”

Narinig kong tanong ng pamilyar na tinig. May pamilyar na haplos sa puso ko ang tinig – “P.”

“Kanina ka pa?” Tanong niya. “Kanina pa ako rito.”

“Bakit hindi kita naramdamman?” Tanong ko. Nakarinig ako ng mga kaluskos.

“Baka dahil nilulunod mo ang sarili mo sa kadiliman: sa iyong isip?” Suhestiyon niya. “Pfft...” Tinawanang niya ang kanyang sarili. “Hindi ko alam. Sinong may alam?”

Lumalakas ang tunog ng mga kaluskos. Lumalapit sa akin ang maingay na paghakbang niya. Mas sumatapang rin ang nalalanghap kong niyog.

Hindi ko napagilang mapangiti. "Bilog ang buwan ngayon, paborito mo ito hindi ba? Bakit ka narito? Madalas wala ka rito kapag ganitong kabilugan ng buwan – dahil may liwanag."

Narinig kong muli ang tawa niya. Mas lumalakas na mga kaluskos. "Pumunta ako rito kahapon. Wala ka. Hinihintay kita. Nagbakasakali ako ngayon." Patlang. "Heto ka."

Nakapagtataka. Hindi ganitong klaseng relasyon ang mayroon kami ni P. Hindi namin kailangang hintayin ang isa't isa. Dumarating kami rito kahit wala ako o siya. Ang tipanang ito ang takbuhan namin kahit walang katugon.

"Kailan mo pa ako natutunang hintayin?" Natatawang tanong ko.

"Ngayon." Sagot niya, sigurado ang tinig.

Patlang – para sa muling pag-usborg ng kakaibang pakiramdam, tila ako idinuduyan. Hindi ko ito alam... hindi ko maintindihan... "Bakit?" Hindi sinasadyang maisatinig ang tanong ko sa sarili.

Naramdaman kong lumalapit si Pi sa akin. "Kailangan kita. Kailangan ko ng tainga. Kailangan ko ng taong makakaintindi sa akin kahit hindi niya ako kilala." Huminga si Pi, nag-iba ang tinig – humina't may kakaibang dantay. "Basta, kailangan lang kita."

"May bumabagabag sa 'yo," pahayag ko, nakalimutan ang sariling katanungan. Tuwing ganito si Pi, alam kong may nababasag sa kanya.

Sarkastikong napapalatak siya. "Hindi ba't ikaw rin sa tuwing narito tayo?"

Tama siya. "Ngunit madalas ay ikaw."

Tinugon iyon ni Pi ng halakhak – kung dahil ba sa katotohanan ng aking sinabi o dahil nahahabag siya sa kanyang sarili; hindi ko gusto ang huling palaisipin lalo na't mas tiyak akong iyon ang kanyang nararamdaman.

"Estranghero?"

"Hmmm..." tugon ko.

Narinig ko siyang kumilos. May mga kaluskos subalit hindi ako sigurado kung anong ginagawa niya. Narinig ko ang kanyang buntong-hininga.

"Estranghero, bakit parang lahat... hindi interesante?" Maya-maya ay ang kalkuladong tanong niya, warî'y nananantiya.

"Walang hindi interesante. Mga hindi interesadong tao lang," sagot ko.

Muli kaming binalot ng nakabibbing katahimikan, iyong tipong hindi iiisiping may tao – alam kong narito lang si Pi, sa kahit saang dako sa kadiliman na malapit sa akin; nararamdaman ko siya.

"Kailangan kong maging tapat ka sa akin, naiintindihan mo?" Walang pasakalyeng maya-maya ay sabi ni Pi. Tila isang ipo-ipong nanggagambala. Ganito siya palagi tuwing mayroon siyang gustong makuhang kaagad.

"Ano 'yon?" "Sa tingin mo lumago ako?" Tanong ni Pi, may bahid ng pag-aalinlangan.

Awtomatikong nagdikit ang mga kilay ko. "Lumago...? Anong ibig mong sabihin?"

"Lumago. Sumibol." Sagot niya na para bang iyon ang napakasimpleng mga salita sa buong mundo na sinasabi niya sa isang bata.

"Ibig sabihin ay...?"

Tila nababagot na bumuntong-hininga si Pi.

"Naiintindihan ko ang tanong mo pero hindi ko matukoy kung alin mismo sa paglago o pagsibol..."

"Kahit ano." Tila yamot niyang tugon. "Gusto ko lang malaman mula sa'yo kung lumago ba ako o kung sumibol bilang binhi..."

"Binhi?" Pinapadulas sa aking bibig ang salita... "Bakit ako ang tinatanong mo? Dito lang tayo magkakilala Pi. Hindi kita lubos na kilala at ang hinihingi mo sa akin ay pang-tugon sa mundo mo na wala ako."

Bumuntong-hininga si Pi. "Iyon mismo ang dahilan. Dahil mas totoo ako rito, pakiramdam ko ito talaga ako at gusto kong marinig mula sa 'yo kung sino ako."

"Hindi ito totoo, Pi." Pahayag ko, tinutukoy ang aming tagpuan, kung anong mayroon kami. Narinig ko ang kanyang paglunok, ibig sabihin ninyo ay tinatanggap niya ang katotohang sinabi ko. "Mundo itong hinabi natin, hindi ito ang totoong mundo mo; may sarili kang uniberso," maigtิง na pahayag ko. "At ganoon din ako."

Tila talunang bumuntong-hininga si Pi. Narinig kong may dumaos-os, umupo siya. Pakiramdam ko sobrang lapit niya sa akin. Ito na yata ang pinakamalapit na naramdamang ko siya. "Sige na..." mahinahon at mahinang udyok niya. "Pagbigyan mo na 'ko. Magsinungaling ka na lang..." basag na ang kanyang tinig.

Desperado si Pi. Hindi ko siya madalas na marinig na ganito sa kabilang pag-aalimpuyos ng kanyang kaluluwa tuwing narito kami.

"P –

"Natatakot ako. M –

On Screen:

Are you sure you want to delete this file?

Our narrow slice

© Chuckie Findster

© Bonsai

It was the first of April
in the part of town
where the dregs of society lie in wait
there; they are
in the confusion of the bustling
crowd, two misfits
whose feet miss barely as they
walk past each other –
inches away from tripping
so slightly out of balance
at the same second, they notice
they no longer touch the ground.

A ringing of the phone
revealing an open door,
the sign says
“Come
Leave your burdens
On the floor.”
Inside is pitch black;
You forget
the sound of the hands of clock create
as they race past each other,
you hear a familiar voice say:

*Empty your heart
Waltz right in
Stay on your toes;
I am dangerous.
But here it is safe.
Take shelter from the world
Take shelter from your thoughts
This is a place of reckless abandon.
Show me your nonsense,
Your demons at work,
Your purest sensibilities,
Your purpose, your worth
Laugh to your heart's content
Or rip it open with rage and sorrow—
Paint me a portrait with your words
Sing to me the noise in your head.
The world is quiet here...
Won't you
Stay a while
And listen?*

Sa tuwing subusugal

© S
ac.sketchum

Hindi ko matandaan kung ilang beses –
ilang beses kong sinubukang bilangin
ang mga pagkakataong nais kong
tumaya
sa pagbabasali sa walang hanggan:
inilalapag ang dalawang piso sa
paghihintay,
na baka masuklian ng apat pa,
itinatapon ang baraha sa pag-asang
hindi na makakuha pa ng payaso,
na siguro'y hindi na matatalo
ang mga numerong inasam sa lotto
pati na rin ng paghiyaw sa tuwina
na akala ko, ipapanalo na 'ko
ng manok ko sa sabong: mali ako.
Naubos na ang mga dalir ko
sa pagtiklop sa tuwing natatalo ako;
na tuwing ikinukuyom ang mga kamao
doon ko natiyak kung papaano manalo;
sa kung saan at paano ako natalo –
hindi sa pagsusugal, hindi sa pagtaya,
kundi kung paano ako nangalay
sa paghihintay ng panalo

Life on the line

© Kughyle

⑧ Kughyle

"Please, I'm begging. Don't shut it down. I still want to live." Tears ran down my face as I beg them my life.

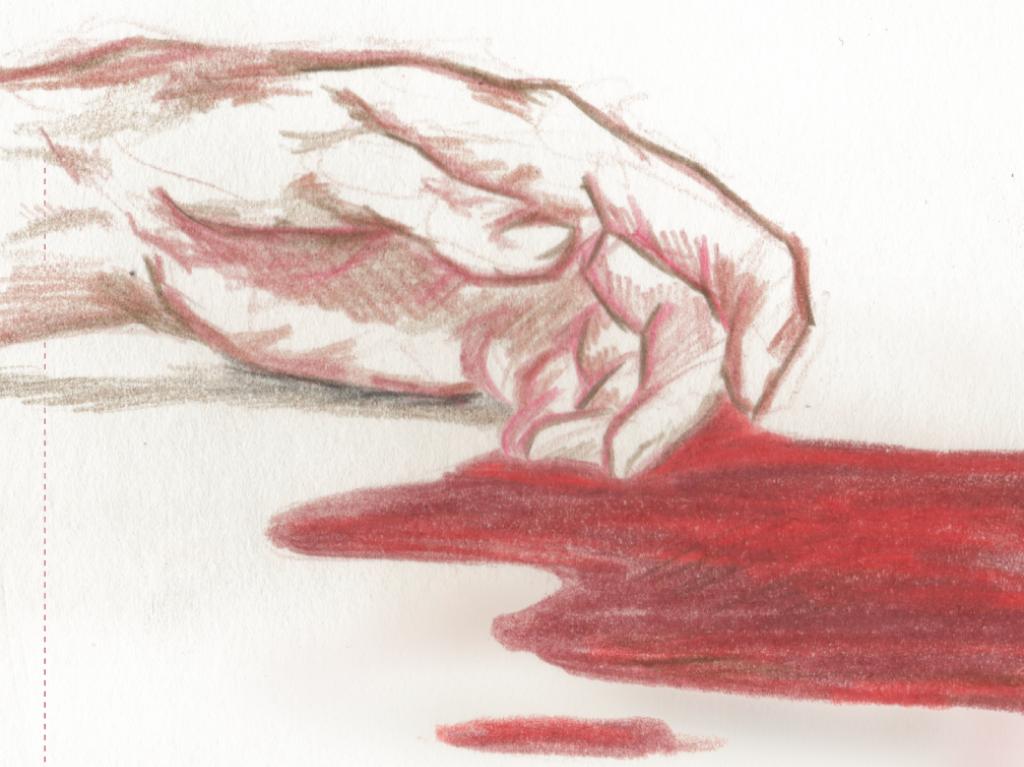
Dad nodded as a sign of confirmation, then the doctor immediately pulled the life support connected to my body.

A heartbreak sound filled the room as my body stiffened and slowly died. A deafening sound occurred.

Flat line.

I never gave up, but they did.

Qna mo

© Kughyle
© ac.sketchum

Pinakamamahal kong Ina,

Ordinaryong araw iyon noong Agosto 16 ngunit may kakaiba akong naramdamahan. Bukod sa kaba para sa exam ko kinabukasan, may nararamdamahan akong takot na hindi ko maipaliwanag.

Mag-a-alas-nwebe iyon ng gabi. Sandali ko munang iniwan ang tindahan kay 'Tay para magtapon ng basura. Tanging ilaw ng poste ang nagbibigay-liwanag sa aking daan patungo sa lugar ng basurahan. Hindi na ako nag-ayos pa sapagkat magtatapon lang naman ako ng basura. Kaya't naka-sando't boxers lang ako. Bitbit ko sa kanang kamay ang basura at nasa isip naman ang takot.

Habang naglalakad sa eskinita ay doon ako pinansin ng mga lalaking naka-civilian. Parang kanina pang nag-aabang ng dadaan. Sinitisitan nila ako at pinatigil – nagpakilala silang mga pulis. Tinanong ako ng isa kung gumagamit daw ba ako ng droga. Agad ko siyang sinagot ng hindi, sapagkat hindi naman talaga.

Doon ko naaalang uso nga pala noon ang tokhang na napapanood ko lang sa balita. Biglang hinrass at kinapkapan ako ng isa pang pulis – tila may hinahanap sa aking gusto nilang makita.

Maayos ko silang pinakiusapang hindi ko magagawa ang paratang nila. Ipinaliwanag kong busy ako sa pag-aaral at hindi dahil ganito ang itsura ko ay gumagamit na ako ng bawal na gamot. Hindi naman tama iyon. Bakit naman sila ganoon?

Ilang sandali pa'y dinala nila ako sa isang lugar na putikan, malapit sa Illog ng Tullahan. Hinigpit nila ang paghawak sa akin. Agad nila akong kinapkapan nang walang pahintulot at sa aking gulat, may nakapkap silang dalawang pakete ng shabu na mistulang sa akin ay kanilang itinanim. Siguro ginawa nila iyon para kumita sila at masabing may tama silang ginagawa para sa gobyerno. Pero tama ba itong ginagawa nila sa ating bayan? Napalunok na lang ako at sinubukang kumawala.

*Aking Ina,
Ikaw na laging magiliw,
Perlas na nagniningning
Alab ng puso mo'y
Lagi't laging buhay*

Nanlamig ang aking pwisis. Nagsimula nang tumulo ang aking luha. Kasabay ng pag-agos nito ay ang pagbugbog nila sa aking katawan at laman. Bakit nga ba kailangang pagdaanan ito ng isang inosenteng tulad ko at umabot pa sa ganito?

*Aking Ina,
Kulang ang luha't hinagpis
Sa mga ginawa mo sa akin
Puso't isip ko'y puno
Ng hinanakit at bakit*

Ina mo

Isinigaw ko ang pinakamalakas kong hinagpis pero tila walang nakarinig. Sinubukan kong kumawala sa kanilang mga kamay. Sinubukan ko ang lahat ng maaari kong gawin pero hindi ako nagtagumpay. Sinubukan kong humingi ng tulong at saklolo ngunit huli na ang lahat. Napaluhod ako sa putikan, nanghihina.

*Aking Ina,
Binusalan ng mga anak mo hindi lamang
ang bibig kundi pati puso ko.
Binulag ang mata ng tao
para sa mapagpiling hustisa*

Maya-maya pa'y isang tunog ang tumapos ng lahat ng aking takot. Isang tunog na napakalakas na kayang-kayang kumitil ng buhay. Sa huling hininga ko'y doon din ako bumagsak at lumubog sa putikan. Naramdaman kong ikinabit ang kalibre 45 na mismong pumatay sa akin sa aking kaliwang kamay--kamay na hindi ako pamilyar at hindi ako sanay.

*Aking Ina,
Ikaw na dapat gumagabay
Pumoprotektá, lumilinang
Umaalaga, nagsisilbi...
Bakit ngayo'y hinahayaang pumapatay?*

Isang 17-anyos na binatilyo ang patay sa isang Oplan Galugad na isinagawa ng Caloocan Philippine National Police (PNP) noong Agosto 16.

Sinasabi sa police report na ang Grade 11 student ang unang nanlaban at nagpaputok ng baril, na naging rason para magpaputok pabalik ang kapulisan. Pero iba ang ipinapakita ng nakalap na CCTV footage at ng pahayag ng mga nakasaksi.

Labis daw ang hinagpis ng Tatay ng biktima nang matagpuan ang bangkay.

"Hindi ako pinalapit kasi darating daw ang SOCO. Hinaharangan nila. Nakita ko nakalubog sa putikan. Nakataob. Syempre sobrang sakit, syempre anak mo 'yun eh. Ang masaklap, nilubog pa sa putikan. Patayin nila nang walang kamuwang-muwang. Masakit yun," pahayag ng Tatay ng biktima.

"Nakataob siya, may hawak na baril. Kalibre 45 pa. Anak ko right-handed pero 'yung baril nasa kaliwa. Isipin na lang natin. Nag-aaral 'yung bata. Magsusukbit ka ng baril, suot mo pantulog, 'yung boxer shorts. Naka-boxer shorts maglalagay ka ng baril na .45? Ang laki-laki ng .45," dagdag ni Saldy.

Pero base sa spot report ng Caloocan PNP, may mga nakuhang ebidensya sa binata.

"May nakuhang .45 caliber, 10 shells at may narekober na 10 grams ng shabu sa katawan ng binata," ayon kay National Capital Region Police Office Director Oscar Albayalde.

Ayon naman sa imbestigasyon ng NBI, batay sa tama ng bala sa lugar kung saan binaril ang binatilyo, lumalabas umano na nakaluhod ang biktima nang barilin habang nakatayo naman ang bumaril.

Hindi rin naniniwala ang NBI sa paliwanag ng mga pulis na may baril na kalibre 45 at dalawang sachet ng shabu ang binatilyo dahil boxer shorts ang suot nito.

Ang gusto ko lang naman ay pumasa sa exam para makabawi sa aking mga magulang. Para makapagtapos ako at umahon kami sa hirap. Nais ko lang namang imaging mabuting anak sa aking pamilya. Pero bakit ganito ang nangyari? Hindi pa ba sapat ang lahat ng paghihirap ko para lalo pa akong pahirapan?

Gusto ko lang namang pumasa sa exam. Ngunit ang tanging pasang nakuha ko ay hindi sa exam, ngunit mga pasa sa aking buong katawan. Galos sa braso at hita. Mga bala ng baril sa loob ng aking ulo at katawan.

Ordinaryong araw iyon noong Agosto 16 ngunit may kakaiba akong naramdamang. Ordinaryong araw lang iyon para sa ilan, noong pinag-walang kibit ako't binalewala ng aking bayan.

*Pinakamamahal kong Ina,
Aking Inang Bayan,
Pilipinas kong mahal,
Bakit mo ako pinabayaan?*

*Nagmamahal,
Kian Loyd Delos Santos*

Para kay Kian Loyd at sa iba pang mga biktima ng extra-judicial killings

Kalendaryo

Mnemosyne
Bonsai

Madilim pa ang langit ngunit gising na ang aking diwa. Kung kadalasan ay tanghali na ako nagigising, iba ang araw na ito. Kamuntikan na nga akong hindi makatulog kagabi, ngunit sa halip na tablan ng antok ay pumipintig ang aking dibdib. Masakit pa ang talukap ko na marahil ay dahil sa putol-putol kong tulog, pero sa pagkakataong ito ay gising na gising ang diwa ko. Hindi ako mapakali, kung kaya naman ay tumayo na ako sa higaan at lumapit sa kalendaryong nakapatong sa malapit na lamesita. Pumilas ako ng pahina, at sinalubong ako ng unang araw ng Abril.

Kagabi pa lamang ay nakahanda na ang kulay rosas ang bestidang suot ko noong huli kaming nagkita, nakasabit sa isang tokador at may ilang parte na basa pa. Malambot dapat ang tela nito ngunit ang tingkad ay mukhang naluluma na. Kailangan ko na atang pagsabihin si Mama na ingatan ang paglalaba ng mga damit ko. Matapos mag-ayos ng sarili ay nagmadali na akong umalis at bago makalabas ay nadaanan ko ang kusina.

“Ma, paalis na ako...” Paalam ko.

Hindi siya umiimik, sa halip ay nag-abot ng isang supot na may lamang maluto. Ang tamlay niya yata? Halatang mugto ang kanyang mata na tinatakloban ng ilang hibla ng kanyang mahabang buhok na nakalaylay sa mukha niya?

“Hindi pa rin yan tapos?” tanong niya sa sa akin.

Hindi ko na lamang ito pinansin at nagpasiya nang umalis.

Dumiretso ako sa dating tagpuan at naupo sa upuang semento. Matao ang lugar kaya marami ang dumadaan. May mga, matanda, mga tindera, mga estudyante na kanina pa nakatitig sa aking kinauupuan at napapailing.

“Kawawa naman...”

“Shhh! Parang hindi niyo naman yan nakikita araw-araw. Bilisan nyo na lang ang lakad.”

Maghapon akong naghintay. Ang malamig na semento ay hindi ko na dama dahil namanhid na ang katawan ko sa kahihintay. Hindi ko rin masyadong nabawasan ang pagkain sa maluto. Nawalan na ako ng gana. At nang tuluyan na akong nabagot ay umuwi na lamang ako.

Sa aking pagod at pagkadismaya, nagbihis na lamang ako sa aking silid at dumiretso sa higaan. Bago pa man ako makatulog ay bumukas ang pinto at pumasok si Mama.

Kinuha niya ang aking pinagbihisan at inilagay sa hamper. Bago pa man siya umalis ay hinalungkot niya ang stapler mula sa aking mga gamit. Lumapit siya sa aking kalendaryo at muling idinikit ang huling araw ng Marso.

Magpapaloko na naman ako bukas.

The crow

© S
© Bonsai

You always strike
a clash of thunder
in the brooding sky.
Whilst sitting on the tree
you thrive, you fly
you fly high to cast
away the nightmares
in my shadow
that used to
follow me along.

The morning world

© Kughyle

© Kughyle & Seaweed king

Someday, you'll realize that mornings are made for you. The sun will tell you that it waited the whole night just to see you. Peeking through your window, it will not just give you the Vitamin D but also the hope and courage you need for the day.

And no matter how sad you were last night, it will always remind you that you are part of its rays – worthy of its bright smile. Amidst its burning touch, it will always hug you and make you feel warm enough to melt your solid heart.

The sun promised to wake you, to make you radiant and glowing on its touch on your skin. You'll wake up to its call with a smile and a stretch.

Aetchnis

© Chuckie Findster

© Meliodafiuu

There must be
a mistake.
Perhaps
you flipped the book
the wrong way
this wasn't supposed
to be here,
turn back,
walk away.

You'll find nothing here
no story
of undying love
or the sting
from the loss of it
no licking of wounds
no grand adventure
no twist of events
no attempts
at the profound
disguised as
a collection of words
quickly woven
like a patchwork blanket
soft to your skin
in the darkness
of your room.
But -
Were you searching
for something
else?

I see
You're
still here
Time flows
still here
Despite my
caution

You continue
to read
As if
reading on would change
anything

Do not fret
There are no monsters
Under your bed
There's nothing there,
nothing there.
I would know -
I checked it myself
And yet
you would peek
you just have to
and you did.
You sigh
let out a nervous laugh
and even when
you did see nothing
(I told you
there is nothing there,
even so)
you left your room
in fear
as you leave
this page
in silence.

[I have always wondered
where
you kept
your monsters]

Si Sid

 Sophia
 Meliodafuu

Naroon si Sid sa waiting shed matagal nang nagmamasid. Sinusuyod ng kanyang paningin ang kanyang kinaroroongan: ang bukbuksing aspalto ng graba at nangungupas na putol-putol na linya na pumapagitan sa kana't kaliwang bahagi ng kalsada. Lalong kapansin-pansin para kay Sid ang mga nagdaraang sasakyan partikular ang mga dyip at makakapal na usok na nakikipagsapalaran sa ilalim ng mainit na araw hanggang sa sumumpong ang dapithapon.

Sinusubukan niyang kilalanin ang mga paparating at papaalis na dyip. Matagal na siyang naroon tanda ng paulit-ulit niyang pagsilip sa relo sa kanyang braso. Hindi na niya matandaan kung anong oras pa siya naghihintay pero isa lang ang kanyang natitiyak: nilipas na rin ng mga segundo kung kailan pa nga ba siya naghihintay.

Kung bakit ba naman kasi hindi rin matiyak ni Sid kung saan siya tutungo. Ilang pampasaherong dyip na ang nagdaan at halos paulit-ulit ang rutang nagpapakilala kung saan nga ba siya maaaring dadalhin. Ngunit hanggang ngayon, hindi pa rin siya sigurado.

Dati, para kay Sid, isang lugar na hintayan ang waiting shed tuwing naghihintay na humupa ang ulan, may kakatagpuin, o tuwing nag-aabang ng dyip na sasakyon o sususo; sa pagkakataong ito, wala sa pamimilang dahilan sa matagal na paghihintay ngunit walang kainipan ni Sid. Dahil hindi niya rin alam kung ano nga ba ang kanyang hinihintay, dahil naghihintay lang naman siya...

Nais mahanap ni Sid ang nawawala sa puwang ng kanyang ipinagkakaganoon ngunit siguro'y sadyang madamot ang pagkataon, o baka naman dahil hindi niya rin talaga gustong masagot. Tipong gusto marahil ni Sid iyong nahihiapan siya kaya mas pinili na lang niyang ang uniberso ang magbigay sa kanya ng sagot.

Umagaw sa pansiñ ni Sid ang paparating na namang jeep. Hiniling niya na sana'y binilang niya kung pang-ilan na iyong rutang nagdaan. Pinanood ni Sid ang mga bumababang pasahero. Pulos maestranghero sila, sa isip ni Sid.

Sa bawat pagdaan ng mga tao ay ang panunubok na Sid na may makilala mula sa mga bumababang pasahero. Ngunit sa kanyang panlulomoy' lumalagpas lang ang tingin ng mga ito sa kanya. Mga walang pakialam! Iyon ang himutok ni Sid sa kanyang isip. Tila ba kasi siya hindi siya nakikita; parang wala lang siya: isang hangin na maituturing.

Ngunit kaagad na nagbago ang paggingitngit sa kalooban ni Sid nang magdaan sa kanyang paningin ang paparating na dyip – iyong kung sa tao ay may katandaan na, uugod-ugod at hinahapo – tila magdudulot ng malubhang sakit ang inilalabas nitong maitim na usok mula sa tambuto habang nangangarag ang mga bakal na parte sa ugong ng makina. Sa paghinto'y ang hindi niya inaasaahan: ang kanyang kaibigan. Si Fausto, nakayuko't mahigpit na yakap ang sako kailanma'y hindi niya nakitang binitawan nito. Tila ba naroon ang kanyang buong buhay at kapag nawala ito'y maglalaho rin siya sa mundo.

Kilala si Fausto ng lahat na nagdaraan doon sa waiting shed. Sa katunayan ay naging tahanan na ni Fausto ang hintayan. Naroon palagi siya sa sulok, yapos-yapos ang nangitim nang sako dulot ng pamamahay at pagkapit na tila linta ng mga nabasang alikabok sa mga singit-singit. Bukod roon, markado na rin ng mga libag ng kaibigan ang sako. Palaging iniisip ni Sid kung ano ba ang nilalamnan niyon at tila yata takot na takot si Fausto na mawala ito sa kanyang piling. Siguro'y ginto ang laman niyon....

Si Sid

Ngunit kung sasamuhin walang mag-aakala. Tipikal na taong-grasa ang hitsura ng kaibigan ni Sid. Ang namlalagkit nitong buhok ay pinamamahayan ng lisa't mga kuto. Ang balat niya'y ikinubli na nang alikabok, libag at mga grasa ng lansangan. Madalas nagtataklob ng ilong ang mga napapalapit kay Fausto ngunit madalang iyon dahil mas madalas itong layuan ng mga tao at mas paboriton habulin ng mga langaw. Si Sid lang ang may lakas ng loob na lumapit rito. Palagi pa nga itong napaparatangang "Baliw! Baliw!" Madalas kasi ay nagsasalita ito nang mag-isá, pabalong-bulong sa hangin sa tuwina'y tattawa. Katulad ngayon, tila nag-o-orasyon ang kaibigan sa pagbulong-bulong nito. Tuwing ganoon si Fausto ay hindi ito ginagambala ni Sid.

"Ang ingay."

Naagaw ng matinis na tinig ang atensyon ni Sid. Mula kay Fausto ay iniangat niya ang tingin mula sa pinanggalingan ng tinig. Bata, sa isip ni Sid. Galing sa isang batang babae ang tinig. Napakalayo ng gayak nito kumpara kay Fausto: malinis na blusa at pantalon. Ang ilang hibla ng itim nitong buhok ay nagpapatangay sa hangin. Nasa mata ng bata ang iritasyon.

"Shhh!" Saway ng bata kay Fausto.

Ngunit tila hindi naririnig ni Fausto ang bata. Patuloy ang kaibigan ni Sid sa pagbulong hanggang sa marinig niyang tinawag nito ang kanyang pangalan.

"Sid. Sid. Sid. Sid..."

"Sid?" tanong ng bata.

"Sid. Sid. Sid. Sid...." Patuloy ni Fausto. Ipinako ang naninirik nitong mga mata sa kanyang kinatatayuan. Sinalubong ni Sid ang tingin ng kaibigan.

Sa gilid ng mga mata ni Sid ay nakita niyang turningin sa kanya ang bata, inosente ang mukhang at inaaninag siya.

"Sid?" tanong muli ng bata. "Sino si Sid?"

Itinaas ni Fausto ang kamay, akmang ituturo siya habang patuloy sa pagsambit sa kanyang pangalan. Ngunit nang nasa ere na ang kamay ni Fausto'y tila nagbago ang isip nito. Sa halip, mas mahigpit na niyakap nito ang sako at patuloy na binikas ang kanyang pangalan.

"Sid. Sid. Sid. Sid..."

"Wala namang tao." Pahayag ng bata, umismid. "Hindi totoo si Sid."

Tila pinompiyang ang mga tainga ni Sid sa narinig; nayanig ang kanyang kabuuan at paulit-ulit ang mga kataga't tinig sa pandinig: "Hindi naman kasi totoo si Sid."

Hindi naman kasi totoo si Sid...

Iyon ang namutawi sa pandinig; hindi naman kasi totoo si Sid.

Chatting with strangers

I've forgotten how it felt waking up;
Smiling at the wooden ceiling in my room
Listening to the chirping of birds
Imagining the jungle in a last night's dream...
Ever since we slept in this palace,
alone with shape-shifting shadows
in front of the computer screen
drunk by the thought of each other –
for all the clacking of letters
as our thoughts materialize
we pierce the silence in between
with bittersweet lies;
and we relish, at the freedom and guilt
of our black paradise.

Fairy Tale
Bonsai

Our fingers dancing at the beat of our haste
leaving no room for hesitation
but we know, for all the fire
we would wake up empty –
memories as blurry as our reflection in this ice
wall,
separating fiction and reality
– it's bravado clad with mystery,
sugarcoated with a tongue used to tasting
the deceit of this world we're living in
as innocence fades away, permanently.

Ode to the almost lover

Invictus
Kaloy

You wondered for so long
Whether you knew how to love
Afraid and anxious you always were
"Is it here? Do I belong?"
For what it's worth, you gave it what you had
Unforgivable, should you not have had

You tried for quite some time
Whether your fire was worth your while
Excited and blissful you always seemed
"This is what I want, my song, my rhyme."
For what it'll cost, you gave it your all
Relentless, you were in it for the long haul

You felt what you did was a mistake
Whether your feelings were true or fleeting
Curious and confused you always were
"What is real? What's at stake?"
For what it's about, you searched for answers
Dumbfounding, this blessing, bane, or curse

The heart you put up your sleeves took some beating

So, now you know

You wandered for so long
You tried for quite some time
You filled in for the mistakes you did

Yes, myself, my dear old self
You don't know how to love
If to love means just to feel the bliss without the pain
The fire was worth your while
If to have it live means you learn the loss and the gain
Feelings were valid and valued
If to remember them, their lessons would remain

Yes, myself, my young adventurous self
You were an almost lover
If to love means to understand your purpose, your passion
The music will bring joy, its lyrics will bring peace
If to you, the risk was worth the taking, the marathon
Come tomorrow you will love nonetheless
For in being almost, you'll have to move on.

Trial no. 97

Seaweed king

Bonsai

I'm trapped within these four white walls.
My only salvation from boredom
is the window in the upper center wall—
I love watching the sky from here,
The blue and white colors always adore me.

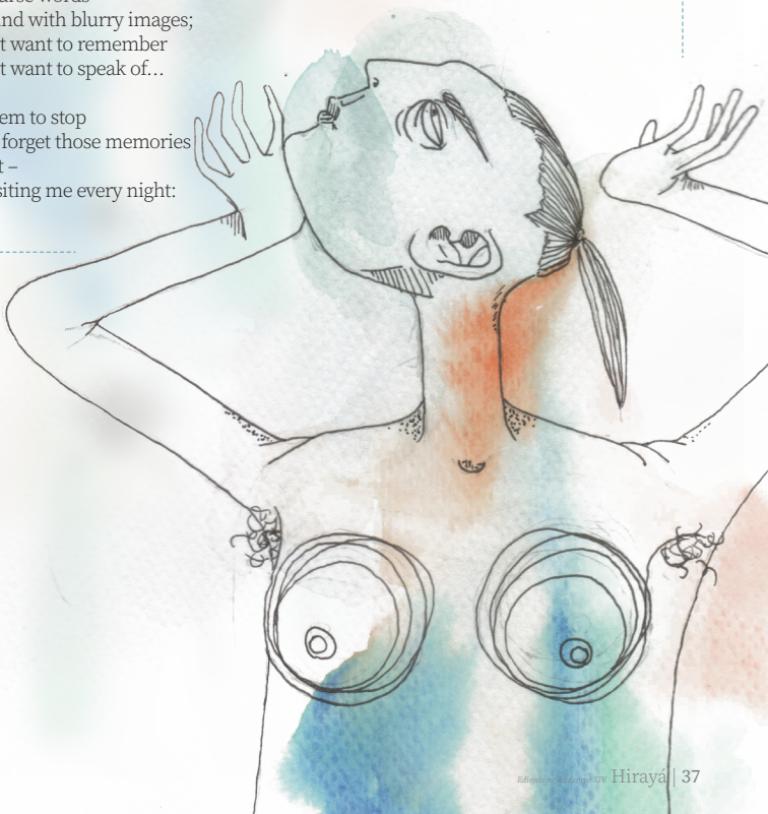
But when the sky becomes black, they come
They wore white clothes,
armed with their sharp and pointy tools,
with their dead eyes.

They speak curse words
Filling my mind with blurry images;
Images I don't want to remember
Images I don't want to speak of...

I just want them to stop
I just want to forget those memories
But they don't –
They keep visiting me every night:

Night by night they kill me
Bit by bit I lost my being
Now my mind seems to forget who I was –
What I am.

But one thing I haven't forget
Is that I like how the sky looks like
The way I always stared at it
Hoping it never goes black.

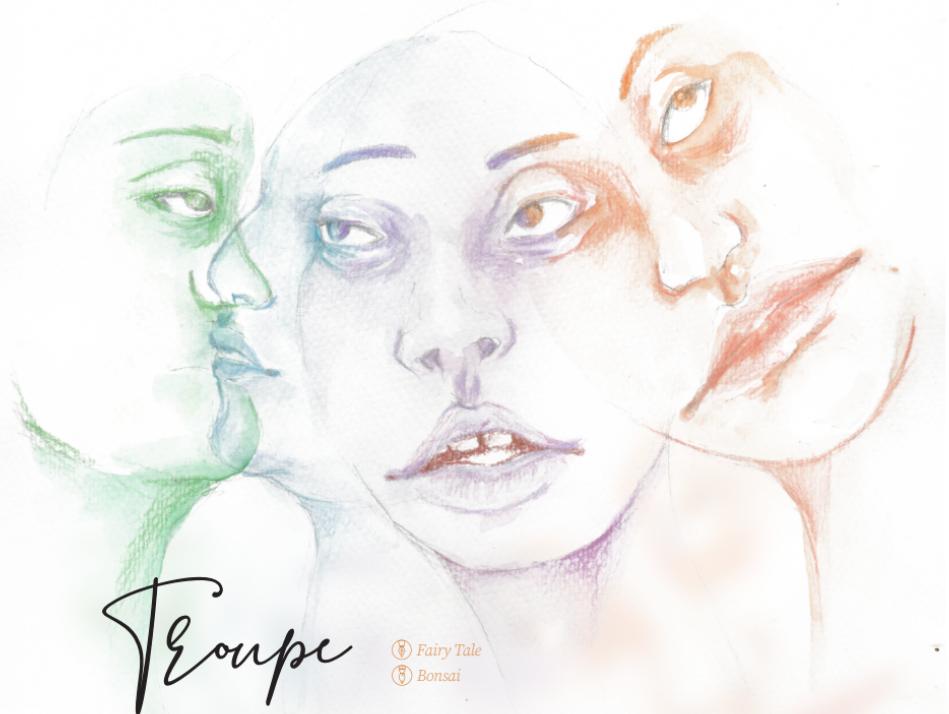

The old song

⌚ S
⌚ Desudis

Play the guitar, she asked
A look of childhood love reflected in your eyes
As you rest them upon the black case
you've always walked past when you cross
the room. You reached, and a string vibrates:
That strumming from the guitar...
Did you hear it? The acoustic melody
you didn't know you've missed; twanging
the forgotten chords you've once promised
onto the old wood's fingerboard, callousing
finger tips have once again danced
the A, E, D, C and Gs; when you smiled
at the memory of how you struggled grasping
the perfect harmony of F and B's reminding yourself how stretched
fingers could be so numbing that you keep
plucking to find the rush of blood back: keeps you going
to only trip on the voice you've lost long ago
when you sang the words you've buried inside:
heart out, all out when the beat left you
from cut off wings by those whom you loved tore;
here you are once again, savoring
how your music was once the blood in your veins;
like an old love, an old flame; igniting
the fire not just in your eyes but the passion
that have left you when you belt out
the high notes; the ire, the madness were silenced
serenaded by yesterday's you
kept somewhere within; that once love's whispered
by your untuned guitar and rasped singing
echoed the secrets your song story tells.

⌚ Fairy Tale
⌚ Bonsai

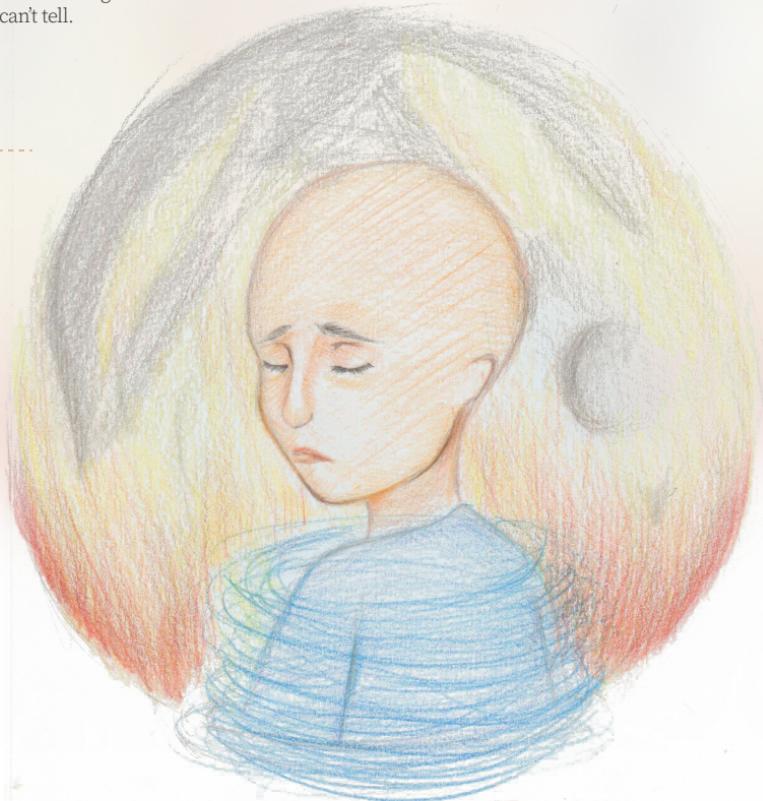
I've been walking
in a meadow, in silence
under jewels when I stumbled
in this tent full of mirrors, I saw
a human in different angles
shaded by the lights
with million colors;
Painting the skin black and white
dressed in sparkling gold and silver –
A red-nosed clown,
A tightrope walker,
Fire breather, and
A juggler
A contortionist
A gymnast
A magician and
A hooper...
Spiraling into the flame –
Falling, standing firm
taking my seat
surrounded by the crowd

in the center stage
with lions
while in the bleachers,
I witness
my head being swallowed.
`Neck choked by expectations
of having to entertain,
so my cheeks grin
and they laughed with me.
My mouth speak
and they talked with me.
My palms kiss
and they clapped with me.
– A performance
with my selves
as when I knew
the current me;
wasn't
alone
anymore.

Moonlit

© S
© Desudis

(Who knew?)
What's in laid for tomorrow?
Shrugging it away, I kept
the wavering yesterday,
the future, the stars must have
Written it in its spark.
Would it risk to whisper?
No, only the moon
of the now can singspiel
of something that even us
can't tell.

Ang paborito kong Biscocho

© Sophi[a]c
© Kaloy

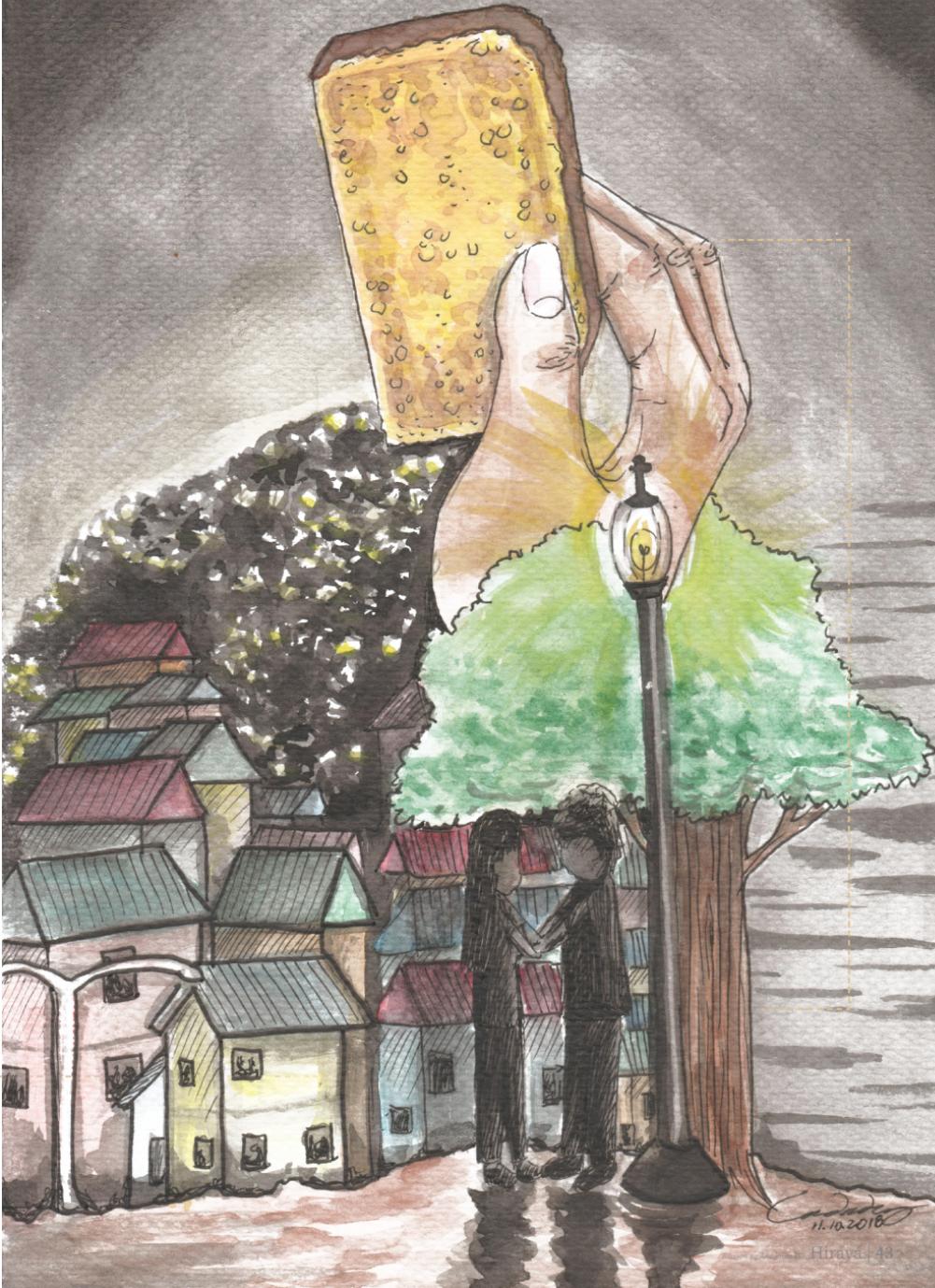
Nagpaikot-ikot sa 'king mga daliri
ang nakabalot pang Biscocho
tinatantiya ang tanghalian sa malamig
na ihip na hangin ng Lucban
noong pait ng kape ang aking hinahanap.

Sinalubong ako ng nanunuot na tamis
sa pagpunit ng pabalot upang tikman muli
ang alala noong ikaw ang nag-abot:
nanunuot ang tamis, kaparis ang pagguhit
at paglunok ng lihim na kilig.

Magkasabay na pagkagat, paglasap
ng magkahalong tamis at alat
ang naging paborito kong istorya:
paglalakad ng magkasama patungo
sa puso ng Lucban, sa Koffee Klatch
kung saan tayo unang nagkakilala.

Katulad ng naiwang lasa ng Biscocho
nasa dila ko pa rin ang kahapon,
patuloy na nilulumod ang ating nakaraan
habang pinawi mo na nang tubig
ang 'yong uhaw; na sana kaya ko rin.

5th Place, 17th RHEPC poetry writing

11.10.2010

Rosas

© Olaf
© Meliodafuu

Sampung taon na ang nakakalipas mula noong nagihiwalay kami ni Ara. Simula noon ay nawalan na ako ng komunikasyon sa kanya. Ni hindi ko na rin nagawang makibalita sa mga kaibigan niya dahil ramdam kong malaki ang galit nila sa 'kin. Sino ba naman ang taong hindi magagalit kung nagawa mong manloko sa iyong kasintahan sa loob ng halos limang taon?

Nagpasya akong umawi ng Lucena. Huling linggo na ng Oktubre noon; malapit na ang undas kaya't inasahan ko na ang bugso ng mga biyaherong pauwi sa kani-kanilang mga probinsya.

Habang binabaybay ko ang kahabaan ng SLEX, tila nanlamig ang aking pakiramdam. Hindi ko alam kung bakit. Makapanindig-balabihio ang lamig ng hanging hindi pangkaraniwan tuwing ganito ang panahon ngunit ipinagkibit-balikat ko na lamang ang lamig na iyon. Maigi at hindi traffic noong mga oras na iyon kaya't nakarating ako sa Lucena sa loob lamang ng apat na oras.

Pasado alas-dose na ng tanghali nang ako ay makarating sa amin. Kinahapunan, nagpasya akong mag-libot muna sa lungsod.

Ang laki ng ipinagbago nito simula noong umalis ako rito. Nagsulputan ang mga naglalakihang negosyo na dati lamang ay sa Maynila ko nakikita.

Dumaan ako sa Cathedral. Nagtirik ako ng dalawang kandila upang magpasalamat sa palaging paggabay ng Panginoon sa 'kin. Nakasanayan ko nang magtirik ng dalawang magkatabing kandila na laging bilin sa akin ni Ara noon sa paniniwalang hindin maghihiwalay ang aming mga hangarin sa buhay. Sandali akong naupo at sinariwa ang panahon kung kailan kami nagsisimba at noong binigay ni Ara ang matamis niyang oo.

Pagkaraa'y umalis din ako ng simbahan at dumayo sa kapitolyo. Nag-ikot-ikot ako rito at napansin ko ang mga pagbabagong nangyari sa paligid na nakapagpamangha sa akin. Ibininalik ang dating anyo ng parke na siyang nakapagbigay-atraksyon sa mga taong bumibisita. Ibang-iba sa dati nitong anyo na marumi at hindi kaaya-ayang tingnan. Gayundin ang kapitolyong siglo na rin ang binibilang. Naalala ko tuloy noong magkasama pa kami ni Ara habang nakikisaya sa pagdiriwang ng Niyogyugan.

Hindi ko alam kung bakit dinala ako ng aking mga paa sa monumento ni Quezon. Ibang lungkot ang naramdam ko sa lugar na iyon. Dito kami madalas tumambay noon sa tuwing nagagawi kami sa Kapitolyo. Nakauupo kami habang nakasandal siya sa balikat ko at masaya kaming nag-uusap habang pinapanood na sumasaway ang mga ilaw sa Kapitolyo.

Umupo ako--nalungkot habang nagmumuni-muni sa paligid. Sariwa pa rin sa akin ang mga alaala namin. Piping-saksi ang puno ng kalachching malapit sa aming paboritong upuan sa lahat ng mga pinag-uusapan namin at ang mga oras na kami ay laging magkasama. Napawi ang aking lungkot nang biglang may yumakap sa akin mula sa likuran.

"Sabi na ng ba at dito kita matatagpuan. Na-miss kita," turan ng isang pamilyar na tinig sa 'kin.

"A-Ara?" Dahan-dahan ko siyang nilingon at walang pasubali'y hinalikan niya ako sa pisngi. Isang bagay na palagi niyang ginagawa sa tuwing kami ay magkasama na hindi alintana kung may ibang nakanating sa amin.

"Kumusta ka na? Kanina pa kita pinagmamasdan," wika niyang tila nakapagtataka. Kanina? Kanina niya pa ako pinagmamasdan? Mula saan?

“O-okay naman ako. Papaanong kanina mo pa ako pinagmamasdan? Kanina ka pa ba rito? Kumusta ka na?” Sunod-sunod kong tanong sa kanya.

“Ang dami mo namang tanong.” Nakangiti niyang banggit bago umupo sa aking tabi.

Binaling ko na lang ang atensyon ko sa kanya. Ang laki ng pinagbago niya. Ang puti na niya ngayon kumpara noon—bagay na bagay sa puti niyang kasuotan. Tila anghel ang kanyang mukha na hindi ko man lang nakitaan ng bakas na galit sa akin. Nakangiti at masaya habang magkausap kami.

Isang matagal at madamdaming pag-uusap. Tila sinusulit ang buong maghapong kami ay magkasama. Kasabay ng pagdilim ng paligid ay siyang pag-aliwalas naman ng kanyang maamong mukha.

Napalitan ng seryoso at malungkot na mukha ang kanina lamang ay masaya at mala-anghel na mukha ni Ara. Kasabay ng tahimik na pag-iyak ay siyang pagyakap niya nang mahigpit sa akin.

“Ced, sorry.” Malungkot niyang sabi habang nakayakap sa ‘kin.

“Bakit, Ara?”

“Sorry kung hindi kita napatawad agad.”

“Ano ka ba? Ako nga ang dapat humingi ng tawad kasi malaki ang nagawa kong kasalanan sa ‘yo.”

“Matagal na kitang napatawad,” sabi ni Ara.

“Talaga?”

“Oo. Basta mangako ka sa ‘king ‘wag mo akong kalilimutan ha?” Naluluha si Ara habang nakikiusap sa ‘kin.

“Ha? Bakit? Hindi na ba ulit tayo pwedeng magkasamang muli?” Tanong ko sa kanya.

“Hindi na eh,” sabay iling niya sa ‘kin.

“Bakit?” Napaluha na rin ako.

“Sapat na ang mga oras na nakasama mo ako noon. Masakit man ang ginawa mo, tiniis ko ang lungkot at pangungulila kasabay ng galit at poot na nangibabaw sa akin dahil sa panloloko mo. Umaasa ako na balang araw, makikita at makakausap ulit kita. At heto na nga iyon,” humahagulog na turan niya.

“Ced, mahal na mahal pa rin kita pero nalulungkot akong hindi na kita makakasama,” dagdag pa niya.

“A-anong ibig mong sabihin, Ara?” garalgal kong tanong sa kanya.

"Hindi na kita pwedeng makasama ngayon sapagkat, m-may iba na akong kasama sa buhay. May taong lubos na nakauunawa sa aking kalagayan noon. Siya ang tumulong upang maging maayos ang buhay ko ngayon." Patuloy pa rin akong naguguluhan sa kanyang sinasabi.

"Balang araw ay maiintindihan mo rin ang lahat," pagpapatuloy niya.

Katahimikan. Kasabay ng pag-ihip ng malakas na hangin at paglagaslas ng dahon mula sa puno ng Acacia ay ang mga hikbi na siyang namutawi sa buong paligid. Walang ibang maririnig kundi ang pagtangis ng isang taong pagmamahal na walang kapantay ang tanging hiling.

"Ced, mahal na mahal kita," humihikbing sambit ni Ara habang humihigpit ang pagyakap sa akin.

Hindi ko na namamalayan na pumapatak na rin pala ang aking luha.

"Magkikita pa tayo, huwag ka nang malungkot." Tumayo siya at humalik muli sa aking pisngi.

"Pasaan ka na, Ara?"

"Paalis na ako."

"Sasama na ako sa 'yo."

"Hindi pwede. Basta't huwag mong kalilimutan ang hiling ko sa 'yo. Wag mo akong kalilimutan ha?" Umaliwalas ang kanyang mukha kasabay ng isang matamis na ngiting hindi mo mababakas na minsay may luhang pumatak sa kanyang mga mata. Marahan siyang tumayo at lumisan sa aking tabi.

Kasabay ng pag-alis niya ay ang paglakas pa lalo ng ihip ng hangin. Nawalan ng ilaw sa paligid na ang tanging maririnig lamang ay ang huni ng kuliglig. Kaagad siyang nawala sa paninig ko. Kinilabutan ako.

Saglit lang ang tagpong iyon at biglang tumigil ang pag-ihip ng hangin. Lumiwanag muli ang paligid dahil sa ilaw na nagmumula sa poste. Napansin ko na lang na nakatulala pala ako't nagtataka-papaano nangyari iyon?

Hanggang sa may pumukaw sa aking pansin sa pwesto kung saan umupo si Ara. Isang rosas-paboriton bulaklak ito ni Ara. Madalas ko itong ibigay sa kanya sa tuwing may dumarating na espesyal na okasyon o sa tuwing gusto kong iparamdam kung gaano siya kaganda sa aking mga mata.

Pero hindi pangkaraniwan ang rosas na iyon. Puting rosas na napakabango. Kasing puti ng rosas na iyon ang mala-anghel niyang mukha.

Pickpocket

© Fairy Tale

© Meliodafuu

Last night, under my blanket, in my bed,
I took a video of us walking
in a street of dreams,
too drunk to notice
that nothing's real –
though that never mattered
as long as you're here
by my side,
holding hands,
under a streetlamp,
in a national highway
etching our town,
like dreamers intoxicated
by the thought
of exploring the darkness.
On our way home,
under the stars,
under the moon,
under the eyes of a sky;
reading a fiction novel,
fingers flipping page one,
waiting for the sun to rise
and burn the pages
with the opening of my eyes,
ending the story
by waking me up;

But it did not matter,
for I was recording
under my sheets,
inside my dream,
in my phone,
–these moments of a future
I vow to protect
from robbers like the sunrise;
that is why
it's a shame
when he found me
walking tipsily
somewhere this morning
and, in a blink of an eye,
slid his fingers in my pocket,
snatched my phone
and ran away,
leaving me,
under my sheets,
at 6 o'clock in the morning,
screaming at the window,
pierced by his light
which mocks me
that my dream is nothing more
than a darkness he can conquer
in a blink of an eye.

Awake

Seaweed king
Bonsai

Locked within the dream of Luxury
where your body laid in bury.

Dreaming of the things you want to have
and what you need to be.

A sad dream
of sins of pride and envy,

Created by an entity
that knows nothing of your vulnerability.

Day and night, you chased it
like a hamster on a running wheel,

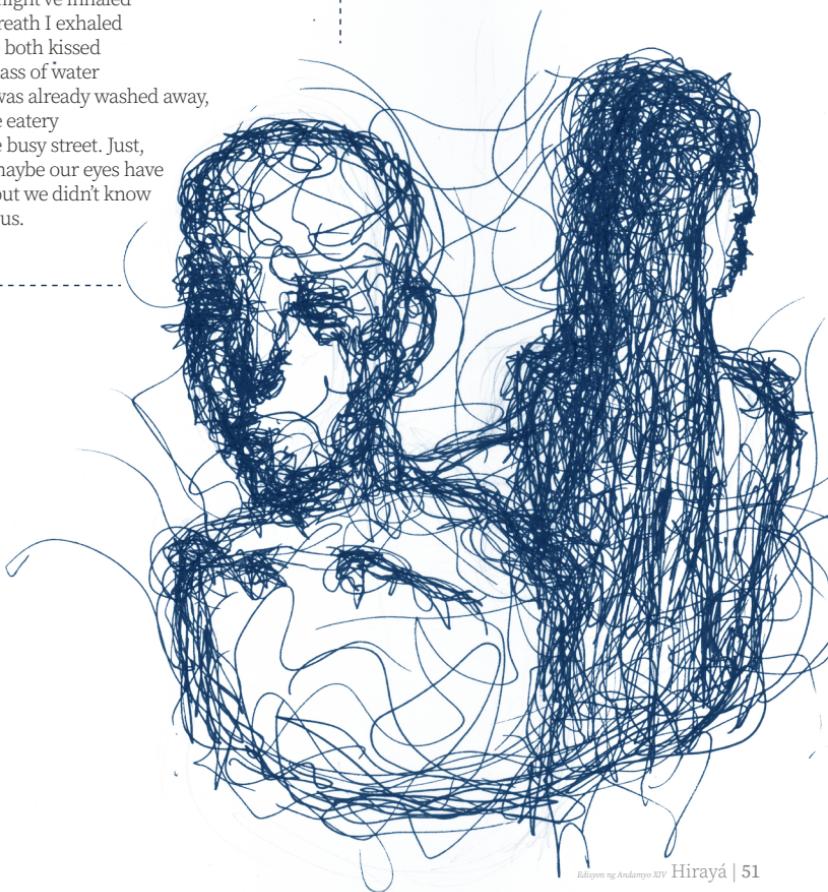
But then you stumbled
on a rock that you have not noticed;

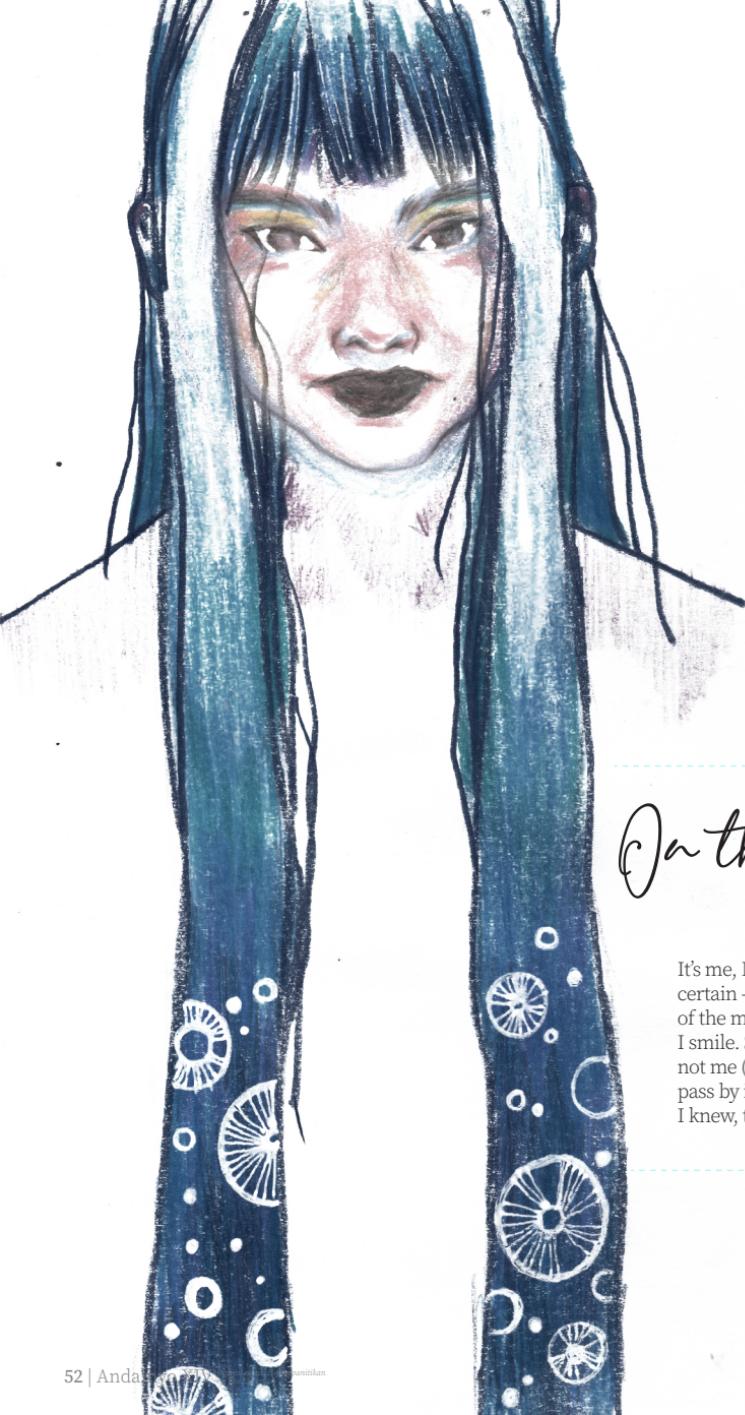
Waking you up from a deep slumber
of someone's else dream.

Traces

© S
© Meliodafuu

The history
I didn't know.
There are countless,
multiple times, that maybe
maybe you were there...
there in the street
I just passed by. Who knows (?)
You might've inhaled
the breath I exhaled
or we both kissed
the glass of water
that was already washed away,
in the eatery
of the busy street. Just,
just maybe our eyes have
met but we didn't know
t'was us.

On the water

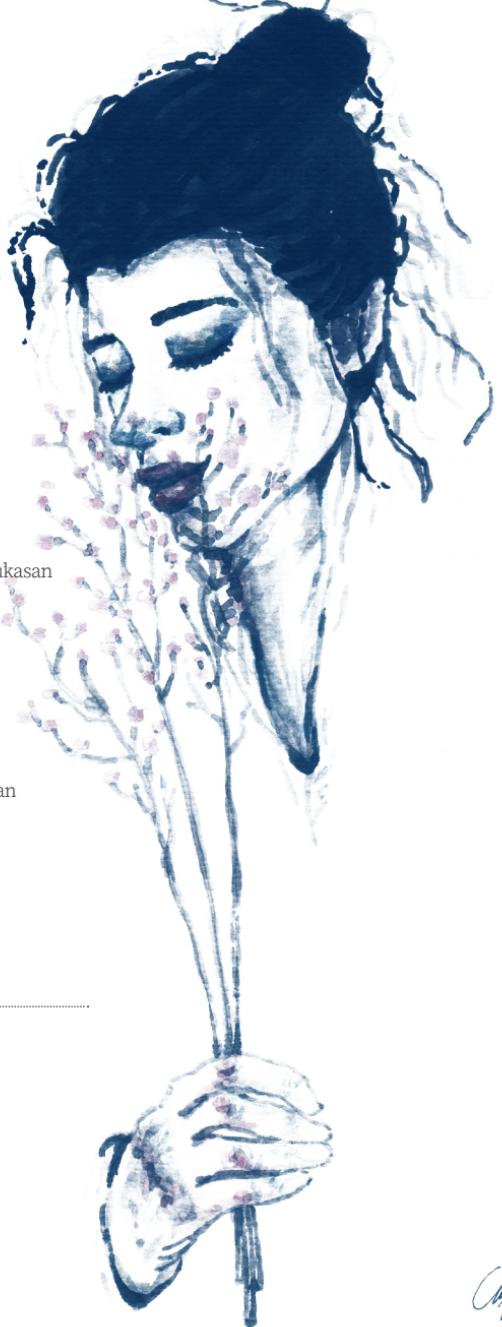
© S
© ac.sketchum

It's me, I couldn't be more certain – in the reflection of the magic pond I smile. Smile like it was not me (?), when a swan pass by in all its grace I knew, t'was real.

Dito

Presocractic
Kaloy

Dito mo ako dinala
matapos magtipan
ang ating kaluluwa.
Sa hantungan ng mga katanungan
Sa gitna ng sigawan at katahimikan
Sa pagitan ng bawat kahapon at kinabukasan
Na tila nagtago ang oras
nang simulan mong hubarin
ang aking kasuotan
Na kasindumi ng mga nanumuklap
at nangingitim na pader. Habang
gumagapang ang mga dagat' ipis
sa sahig; niyapos mo ako't hinangkan
ng iyong mga labi matapos suyurin
na tila bagong silid; sa ating kasalukuyan
dito sa tipanan, sa gitna
ng kaguluhán, sa sulok
ng Lucena. Isinayaw mo ako
sa indayog ng mga haplos
at halik mo nang ipakilala mo
sa aking babae ako.

Dito ka(lang)

© Presocratic
© ac.sketchum & alex{mad}

Ang nag-iisang salita na kahit
kailan, hindi pinagmulan
ng signalot't hidwaan
sa pagitan nating wari'y noong
unang beses mong ipinasok
sa akin ang kirot, at sarap
ng iyong pag-aalab, umaagos
ang kaligayahan sa palitan
ng haplos at halik; na tatak, sugat
na magpepeklat na tila paso
mula sa sigarilyo mo, matapos
ng mga pag-ulos hanggang sa matagpuan
ang sarili sa Pantalan ng Dalahican,
umaarok ng repleksyon sa dagat
sa kabila ng mga ugong ng papaalis
at parating na mga barko.

Naabing kita

Presocratic
alex[mad]

Mula sa malayo
matangkad, moreno, brusko...
lumalakad palapit, lumiliyab
ang mga titig. Umismid ako't sumilip
sa ibang paparating. Katulad ng lumisan
buburahin mo ang lipstick ko't papalitan
ng dugo, ang mga kolorete ko? Maglalaho
dulot ng dila mo hanggang hubad na
ang mukha ko't isusunod ang katawan ko. Mahihiya
ang mga kamay, sa iyong mga labi...
kaya nagpasya akong sipatin
ang kabaro mong nakasuot
ng bestidang katulad ng sa akin.

A soulless grave

⌚ Cazie
⌚ Meliodafuu

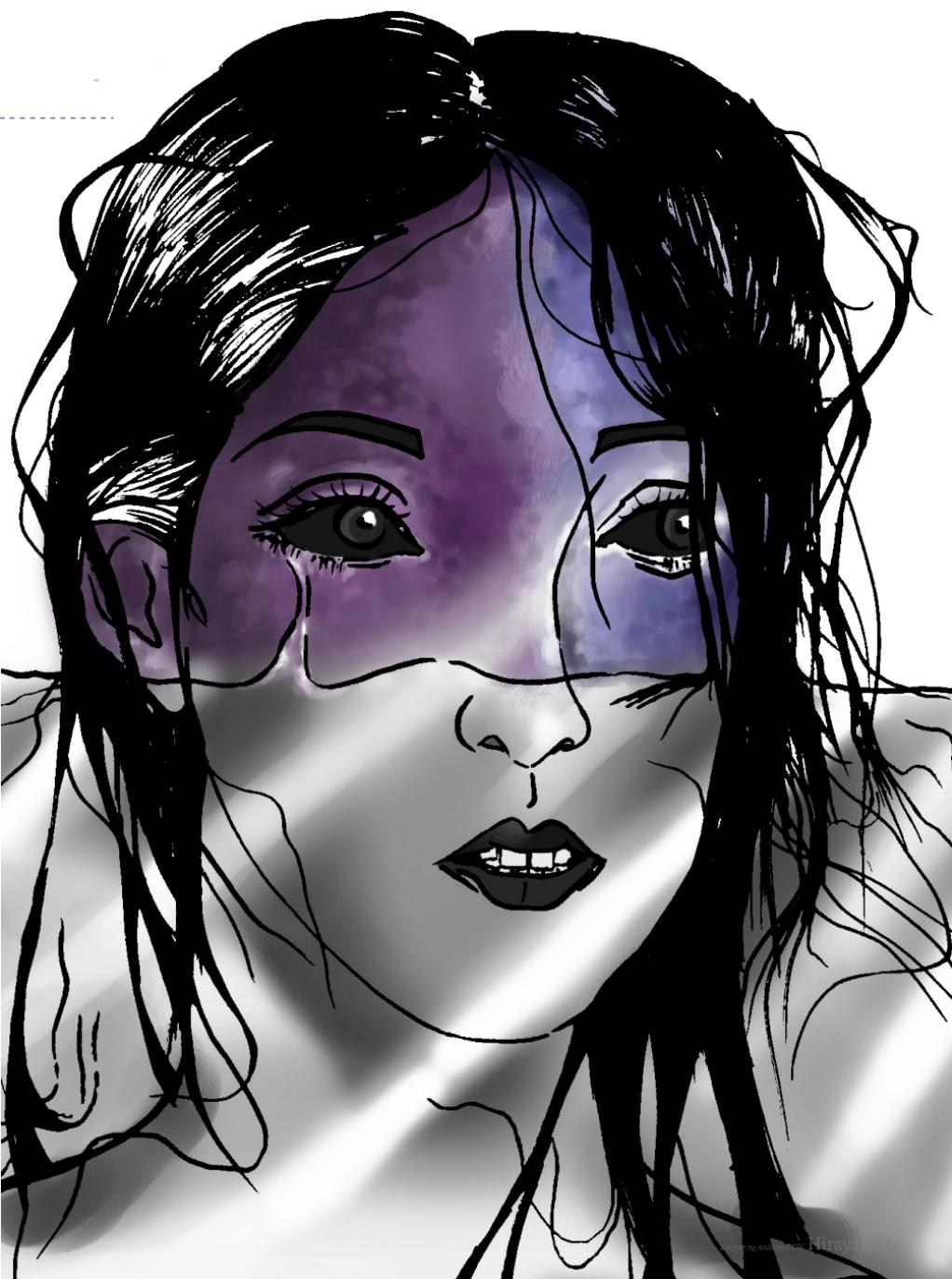
I am standing beside a hole where a soulless body lays
Afraid to peep inside
of who it might be
staring back into my eyes –
I was never brave in the first place.

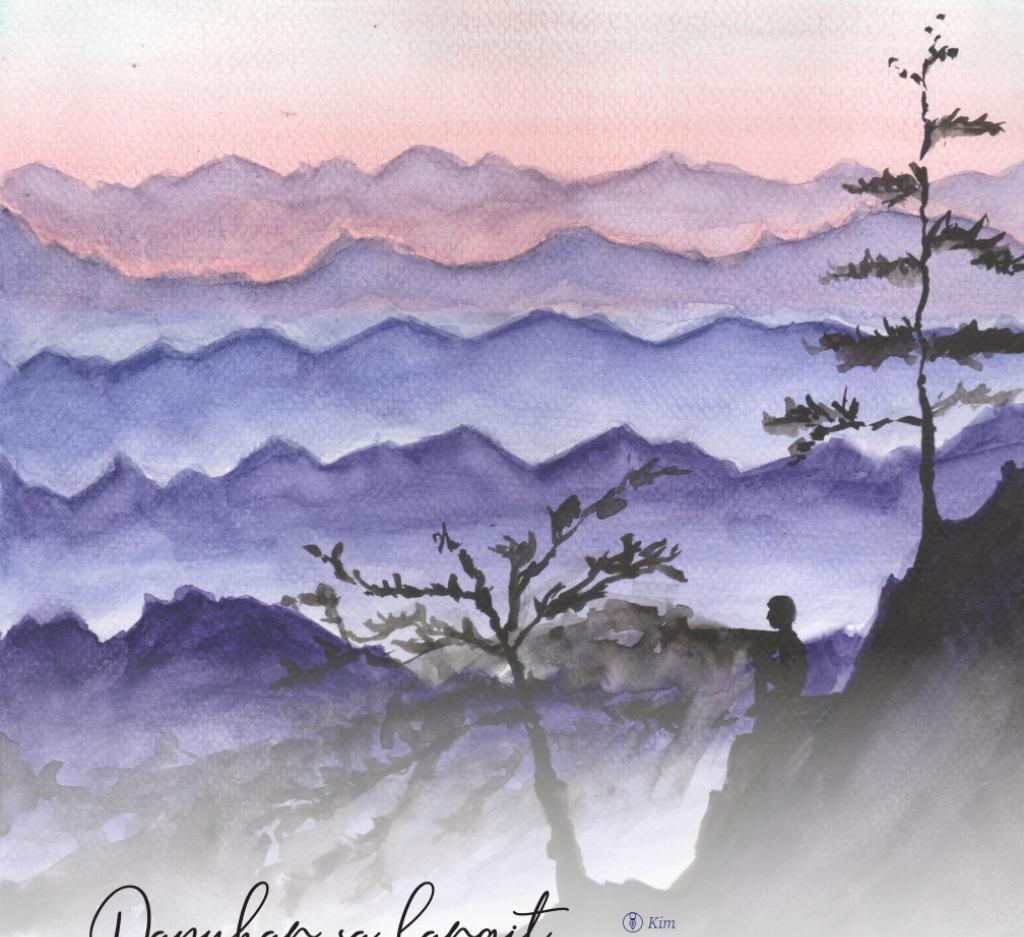
I am standing beside a hole where soulless body lays
Hearing all those talks
of how good that person was
bearing in mind, “could someone really be that nice?”

I am standing beside a hole where a soulless body lays
I am suddenly held hostage inside my own mind:
all those happy and sad memories came rushing in
I suddenly felt gloomy...

I am standing beside a hole where a soulless body lays;
I now wanted to go back,
I now wanted to leave –
The place however
starts to fill with mobs
and never ending sobs...
I see my parents greeting guests
and my best friend trying his best not to break...
For goodness sake whose loss
is being grieved in this hollow place?
I stumble as I walk upon the open grave –
Tears of all these eyes are by now enough
To create an ocean inside this place;
An ocean that I cannot cleanse myself into being saved.

I am standing beside a hole where a soulless body lays
Tears started to fill my eyes
and soon I started to realize –
I've been a tourist in my own grave.

Dayuhaan sa langit

© Kim

© Kaloy

Napamulat ako sa halakhak ng mga diyos-diyosan – mga tinig na walang mukha, talukap, o tuhod ngunit sinasamba ng bawat umagang pinagdiamutan ng liwanag. Tinanggal ko ang mga bituin sa mata at tinuyo ang lawa ng nakapapagal na paghimbing. Sandaling umusul ng dasal upang pintasan ang ginagalawang daigdig, humiling ng serbesa panglanggas sa sugat na iniwan ng gabi.

Amen.

Hindi mahalagang malaman ang pangalan ko. Ang mahalaga ay malaman mong makasalanan ako. Oo, makasalanan akong maituturing kahit kagising ko lang; kahit kababalik ko lamang mula sa pakikipagharutan sa panaginip. Makasalanan sapagkat 'di nakukuntento sa pag-ibig ng isa.

Hinahanap-hanap ng aking balat ang mapang-angking haplos ng paraiso – ito ang munting langit ko.

Ikinulong kong muli ang sarili sa ilalim ng kumot at ipinalupot ang bisig sa hugis ng iyong anino. Pinalandas ang dulo ng mga daliri sa mga bundok at talampas na iniwan mo sa higaan – mga retaso ng taglay mong kagandahan at mahika.

Hinagkan kong maingat ang unan sa pag-asang matikman kahit panaginip mo lang. Matamis ang patak ng iyong pawis. Mapagparusa ang iyong bango.

Sinamba ang bawat saplot na dumaan sa iyong kahubaran, inaasam-asam na roon ka matatagpuan. Pinigang lahat ng maaaring mayroong luha mo. Dinilaan lahat ng nakangiti mong larawan. Itinabing muli ang nakalabas na basahan dahil may bakas pa ito ng iyong paa.

At kung ikaw man ay babalik, huwag ka sanang magalit, dahil hindi na tahanan natin ang babalikan mo kundi bahagi na ng langit.

Ito ang kasalanan ko.

Pinaliyab kong lahat ng mga upuang nangungulila sa iyong pang-upo. Wala na sila. Kagaya ng telebisyon na naliligayahan tuwing pinanunuod mo ang mga baso't pinggang nagnanakaw ng saglit na sulyap; nakita ko ang lahat.

Kung paano manginig ang dingding nang ika'y dumating o kung paano mamula ang maliit na lamesa nang patungan mo ng iyong binti. Inggit na inggit ako sa mga nagamit mo na: kasangkapan, sapatos at mga puta. Silang mga dumaan sa palad mo, ibinulid ko sa apoy, kasama ng mga abo natin.

Ito ang kasalanan ko.

Sa tuwing haharap ka sa salamin, ako ang nakatingin; ako ang kidlat na nakaukit sa mata; ako ang salitang nakapako sa dila; ako na biktima ng pagkakamali ng tadhana; ako na naubusan ng kawatang may hubog at ukit; ako na ipinagpalit ang armas sa yungib – kapiraso ng kaluluwa para sa kaunting dibdib.

Kapiraso ng kaluluwa para sa kaunting pag-ibig.

Ito ang kasalanan ko.

Ito ang kasalanan mo.

Ito ang kasalanan natin.

Nang pinatay kita't ako'y iyong buhayin.

Binura ka sa mukha ng mundo para magkaroon ng ako – Dayuhan. Bisita. Estranghero.

At kahit na makasalanan ako at mabilis mainip, marunong akong magpatawid.

Kaya pinapatawid kita

Dahil makasalanan ako.

Ngunit hindi ako masama.

Luna's love

© Kughyle

© Bonsai & Kughyle

I wish the moon touches you, too
hold your hipbones
and kiss your chest,
to wish you feel things
no matter how unreal they are.

May the moon cradle you
in its crescent
and tell you that
you have been tripping yourself over;
opening your deepest scars.

Yet you, like the moon
most stellar in its form
have been and
will always be
the giver of light at dark times,
brightest amidst all its craters.

Back to the shore

⌚ S
⌚ Oblivion

The countless heads,
in the busy street where I stand
are like the grass
brushed by the wind,
such is wave of the ocean's
where I found myself
led by the footprints,
of my own
in the wet sand
where yours, the sea
has erased away.
With a sigh, I stretch
my ears to find the voice
I long for in the cold
breeze. In the crashing waves;
they drown.

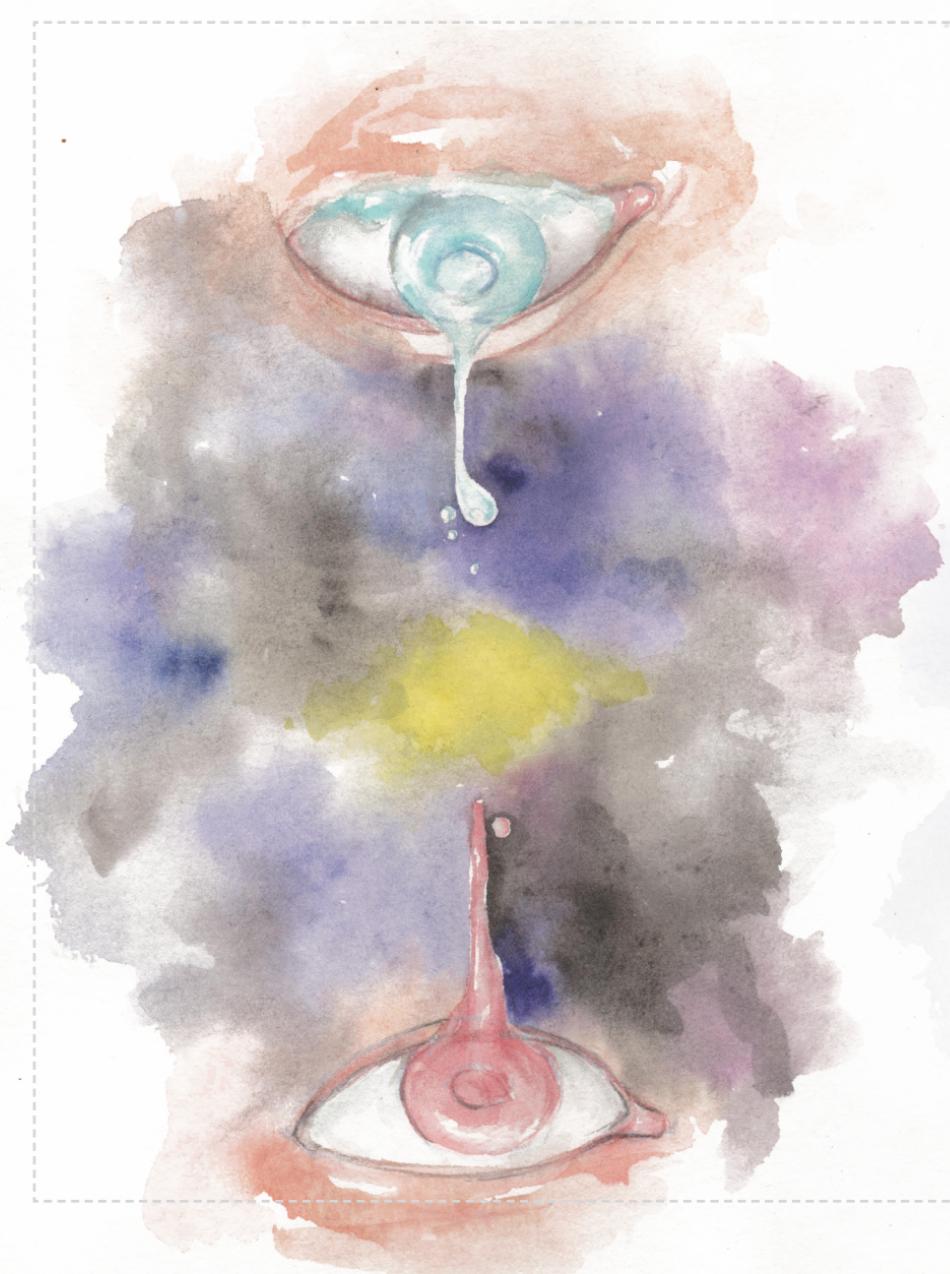
Rendezvous

(♀) Fairy Tale

(♂) Oblivion

Somebody will find you
sitting by the window,
pen at hand,
writing your secrets;
Tears in your cheeks,
falling like the raindrops
etching the blur
in the glass beside you,
showing glimpses
of the storm outside;
Trees screaming for help,
restless winds howling,
knocking at the window,
begging you to let them in,
envious of the warmth
like moths beguiled
by the seduction
of dancing flames -
mimicked by the way
your hair defies gravity
like a fiction written
by the winds
of an electric fan
sitting with you
trying it's best
to dry your tears,
to dry your ink,

preventing you from writing
“I want to die”;
because it doesn't know
someone will find you.
When he finds himself
wandering in places
he used to call home,
for all the warmth
which touched his heart
before he burned
with obsession
and turned to ashes
for his funeral.
A week before
you sit here -
regretting
confessing
cuffing your wrists once again,
like a prisoner of love
waiting for a ghost
to set you free
and escape with him
to afterlife.

Bato sa buhangin

☒ Kughyle

☒ Bonsai

Taong 1899

Kahel ang kulay ng kalangitan, sa ilalaim nito'y ang naniningkad na pula ng kanyang labi at ang malagimintoang balat dulot ng paglubog ng araw. Paminsan-minsay sumisilip ang kanyang kamiseta sa manipis na telang siya'y yapos-yapos dahil sa hanging dala ng Amihan. Ngalan niya ay Remedios.

Ninamnan niya ang kapayapaan – ang kalayaan ng loob na kay tagal niyang hinanap. Kahit na sakop ang kanyang bayan ay hindi naman nagpasakop ang kanyang kalooban. 'Di niya alintana ang sigalot sa kanyang paligid.

Maya-maya pa'y pumikit siya – binuksan ang mga ito, tumingala at tumingin sa langit – inabot ng kanyang mga mata ang pinakamalapit na bituin. Dapithapon pa lang ngunit aninaw na niya ang mumunting mga bituin. Doon niya inalala ang panahong may lalaking minsang pumukaw ng kanyang puso.

Mga panahong kay dali lang ng buhay kahit na sinakop ang bansa ng mga Amerikano. Mga panahong gumagaan ang bawat pagsubok sa bawat ngiting ibinibigay sa kanya ng Heneral. Sa alaala ay ang pagtakas ng ngiti sa kanyang mga labi.

Sumagi rin sa isip niya kung kung paanong minsan ay may nabighani sa kanya. Bagamaan marami siyang kaagaw rito, sa puso niya, alam niyang totoo ang pag-ibig nito.

Inalala niya noong minsang magkasama silang nakaupo sa mga bato – saksi ang dagat ng Dipitan pati ang kahel din na hapon katulad ngayon.

"Nakikita mo bo ang kumikislap na bituin na iyon? Tingnan mo... Sana'y palagi mong tingnan ang bituin na iyon paglisian ko sa Dagupan gaya ng pagslip ko rin dito mula sa ibang bayan. Sabay nating pagmasdan ang dagitab nito, saka natin maaalala ang isa't isa," turan ni Heneral Gregorio habang nakaturo sa pinakamaalpit na bituin.

Hanggang sa huling sandali ng buhay ni Goyo, minahal niya si Remedios. Patuloy na naghihintay pa rin ang dalaga sa pagbalik ng lalaki ngunit wala na siyang hinihintay pa.

"At sa puso mo'y mananatili akong buhay at karapat-dapat sa iyong pag-ibig. Sumasaiyo, Goyo." Pumatak ang kanyang luha habang gumagaralgal ang tinig. Mula sa pagtanaw sa bituin ay doon unti-unting sumuko at bumitaw ang pag-ibig na mananatili sa kanya.

Sa langit, sa pagitan ng mga bituin, doon na lang sila magtagpong muli.

Uhaga na nahab

Ⓜ Meliodafiu
Ⓣ Saturnino

Itiniklop ko na ang telang naging panangga ko sa malamig na haplos ng hangin kinagabihan bago nagmadaling bumaba ng hagdan patungo sa sala. Doo'y nakita kitang nakahiga sa mahabang sofa, nilalamig; kaya pala sa pangangapa ko'y hindi kita mahagilap. Naglalakbay ka pa rin marahil sa iyong panaginip. Pinagmasdan ko ang iyong mala-anghel na mukha. Mas kapansin-pansin ang iyong makukurbang labi na maihahambing sa kulay ng rosas. Napangingiti ka, dala siguro ng iyong pananaginip.

Napakaganda mo pa rin talagang ngumiti. Hindi ko napigilan sambit sa aking isip.

Dumako ang aking mga mata sa iyong mga matang tila nangungusap pa rin kahit nakapikit. May kakaibang haplos sa aking puso kahit sa simpleng pagtitig sa 'yong kariktan lalo na nang tila nagliwanag ang iyong kabuuan sa pagsilip ng bukang liwayway. Nagpasya akong ipagtimpla ka ng kape ngunit pumasok sa isip kong hindi nga pala ito ang iyong gusto kaya't ang ating almusal na lang ang inihanda ko.

Inilalapag ko ang mga plato sa lamesa nang bigla ay dumampi ang init sa 'king likuran kasabay ng paggapang ng mainit na haplos mula sa aking baiwang paakyat sa 'king dibdib; hindi ko napigilan ang ngiti sa 'king mga labi. Ang sarap talaga sa pakiramdam sa tuwing nararamdam ko ang mga yapos na galing sayo. Sa tuwing nilalambing mo 'ko katulad nito.

Hinawakan ko ang 'yong malambot at mainit na kamay bago dahan-dahang humarap; inakit kitang kumain. Sa umagaha'y sinaluhan tayo ng pagharana ng mga tandang sa bakuran.

Sa patuloy na pag-akyat ng araw, nagsimulang magsitago ang mga amino ng bawat puno pati na rin ng mga bagay-bagay. Muli na namang nagpaparamdam ang pag-init ng kapaligiran. Nagsimulang magbutil-butil ang pawis sa aking balat.

Habang nakaupo sa sala at nanonood ng telebisyon, naagaw ang aking atensyon nang 'yong ginagawa; naroon ka sa kusina, nakaupo at naglalaro ang mga kamay sa pagpipitas ng mga berdeng butil ng dahon ng malunggay.

Agad ang pagguhit ng ngiti sa 'king mga labi, "Tinola" banggit ko.

Dumaan ang mainit na haplos sa aking puso. Alam na alam mo talaga ang paborito kong ulam. Makakarami na naman siguro ako ng subo nito. Ang sarap talaga ng tanghaliang tapat kapag ikaw ang naghanda ng ating makakain.

Lumubog ang araw. Naglitawan ang mga bituin. Nagsimulang umalingawngaw ang mga kulisap na noo'y pag-awit sa aking pandinig dahil gabi na naman: mararamdam ko na naman ang lamig. Ang makapal na kumot na naman ang karamay ko sa magdamag.

Bumalik na naman ang pangamba ko sa bukas: ayaw ko nang magpaulit-ulit na sa pagbangon ko sa aking higaan ay makikita ko ang ngiti mo sa litrato sa pader kaharap ang nagsasayawang apoy at kandila na nalalapit nang maubos sa kanilang pagluha.

Tuwing naghihintay

© Sophi[a]c
© Ibarra

Bago pumatak ang kamay ng orasan sa alas dose...

Nakakangalay pala
ang humalumbaba,
at bumuntong-hininga -
Hindi mabilang
kung ilang beses
ko nang pinalipad
ang mga sana.

Naririnig mo ba?
Na tuwing pinapakawalan ko
ang langit sa 'king hininga;
Naghihintay ako, mali
mas natatakot na baka
bukas, hiraya ka na lang...

Paano ba kasi nagsimula?
Natatandaan mo ba?
Parang ako kasi, hindi na:
Parang panaginip,
pag gising kinabukasan,
hindi na maalala: wala na.

Night person

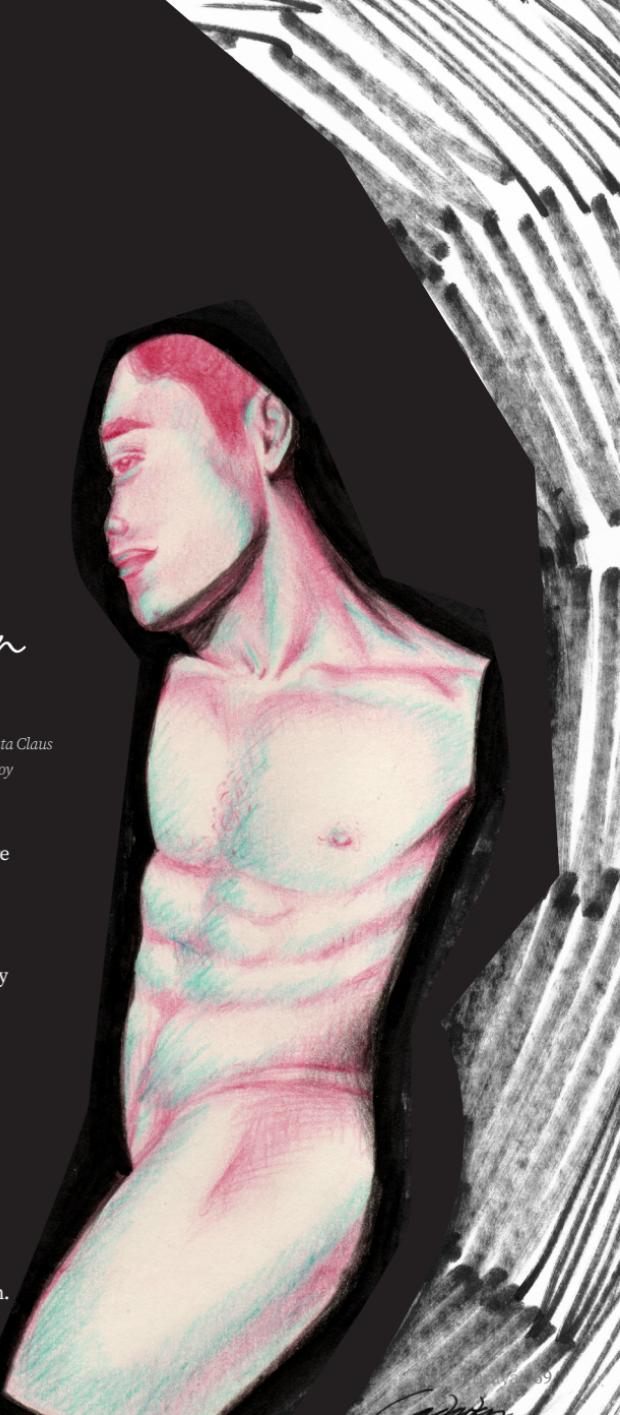
⌚ Santa Claus
⌚ Kaloy

Insanity has taken over me,
Afraid to step out in the light where
I should be
Seeking only the cold
Where old stories are untold.

I dread that they will take this away
Forcing me to decay
All I want is a cave
Where I can misbehave.

I know the day would come
where I will overcome;
The fear of being in the light
The fear of using my sight.

But for now,
I stay in bowl -
Where all things are hidden
Where I can be all those forbidden.

Puti

Ⓐ Alikabok ng bituin & Kalawakan
Ⓑ Bonsai

Gabi, masukal sa may talahib. Nagtataasan ang mga puno. Sa gitna ng dilim ay mayoong liwanag; bahay na asul. Sa loob ay ang salas – ang apat na sulok ng bahay ay muling nababalot ng ingay na sinasaluhan ng pag-awit ng mga kuliglig at mga sasakyang madalang na nagdaraan.

Naroong muli ang mga magkakaibigan, muling nagkasama-sama. Tuksuhan at kuwentuhan nila ang bumasaag sa katahimikan ng gabi. Sa sapantaha ay muling magdamagan ang pagsasaya – sa Tayabas, kung saan nakatirik ang asul na bahay: ang natipunan ng mga alaala.

“Kay tagal na rin ng huli nating pagsasama, mabuti na lamang at nagkaroon kayo ng free time, itinatakas tayo sa hagupit ng kolehiyo,” ang sabi ni Pia habang nginunguya ang stick-o, naglaglaglan ang mga mugmog ng wafer sa lamesang narra.

Si Pia ay isang mapagkumbabang dalaga dahil siya ay mababa, ang pinakamaliit sa barkada. Isang magaling na manunulat at tagapangalaga ng sining. Siya ang tinuturing na ina ngunit bumabagy sa lii’t nya ang ugali nyang pambata.

“Bago naman maani ang bakasyon, isang tambak ng proyekto ang kailangang tapusin,” sambit ni Kyle, mababakas ang pagkayamot bagamat nagbibiro. Nakahiga siya sa sofa, nilalaro ang malambot na kurtina.

Si Kyle, ang estudyanteng inhinyero na hindi mapagkakamalan. Itinatago nya sa kanyang katahimikan at mistulang kainosentehan ang galing niya sa pagpipinta — katulad ng pagpipinta niya ngayon sa baraha sa pusoy dos, ang kasalukuyang laro.

Nagising si Ham sa kanyang pag-idlip. Gawi'y tatayo mula sa pagkakahiga sa sofa, tutulala sa sulok habang nakatingin sa kawalan. Natural lang ito kay Ham dahil malalim siyang tao. Ang kanyang isip ay hindi basta-basta mahahanay ng normal na tao. Tila ba palagi siyang nalulunod sa sarili niyang mga ideya.

Ganoon si Ham nang pabirong sumigaw si Mill, “Tandaan mo kung sino ka!” Tila ginigising ang lutang na kaibigan. Inilapag niya ang juice na kanyang tinimpla.

Kabaliktaran ni Ham si Mill. Si Mill ang pinakabata at pinakamakulit sa barkada. Siya ay mas easy-going sa barkadahan. Tila ito kabute na biglang sumusulpot at nawawala. Tila isang batang palaging naglalaro sa parang. Dahil siguro masaya hin siya at maboka.

Sa kabilang ng kabaliktaran ay may pinakakasunduan sila ni Ham — ang paglalaro ng video games, gumuhit at sumayaw. Sila ‘yong babagayan ng sikat na linyang “opposite attracts,”’ iyon nga lang, hindi sila romantiko. Magkakilala na silang dalawa magmula pa sa kanilang bayang tinubuan, sa Atimonan.

“Ayan na naman ang bata, ang kulit!” Sali ni Adrian, pinapatungkulan si Mill.

Mapungay pa rin ang mga mata ni Ham na tila puyat lamang. Ni minsan ay hindi pa nakitaan ng emosyon ang kanyang mga mata; dagdag sa kamisteryosohan ng kanyang pag-iral. Ano nga ba ang alam natin sa kanya? Wala...

Si Adrian ang katandaan sa barkada, malandi, marupok ngunit may pusong katulad ng sa bata o pwedeng mahinuha: mahilig sa pusong bata. Nagpapakadalubhasa siya sa larangan ng sikolohiya, at sa larangan kung papaano paibigin ang isang babae.

“Maggagabi na. Mabuhay na muli ang aking diwa! Maggalak na!” Sa kung saan ay ang tinig ni Jacob, pakiramdam niya ay bampira siya. Madalas ay makikita siyang tamad, nakahiga sa lapag habang maginhawang nakataas ang paa sa sofa — kung saan nilamon ang kaibigang si Jaj kasama ng kanyang telefono kung saan siya nagkakakalikot.

Masaya na silang dalawa sa paulit-ulit at parisukat nilang mundo kung ano man ang meron sila.

Bawat isa ay may kanya-kanyang aktivididad, ngunit ang presensya ng bawat isa ay sapat na para mapuno ng ingay ang bahay. Napupuno ng halakhakan ang apat na sulok na umaabot sa kisame, mga agiw at alikabok.

Tahimik lang akong nanood sa natatanging pagsasama muli naming magkakaibigan, ang aking pamilya.

Lumubog na ang araw at nag-ayos ang lahat sa salas. Hindi pa nababanggit ang ilan katulad ni Joro, na tila padre de pamilya ng samahan dulot ng kanyang husay at karunungan. Maya-maya pa'y inilabas na ang nakalululang lambanog na may babad ng langka. Tila sinasalamin ng babad ang tagal ng hindi pagkikita at pananabik sa muling pagsasama.

Bagamat nakakapanggilo ang lamig ng marmol na sahig, ang malambot na sofa naman ay nakapanggigil, dagdagan pa ng matibay na mesang Narra na pinalilibutan naming lahat.

‘Di kalauna'y nagumpisa na ang pag-ikot ng baso. Ang unang tagay ay para sa bahay, na sinundan ng kumustahan, kwentuhan, at tuksuhan habang umiiokt ang tagayan. Ikinakahon ang kasiyahan sa ilalim ng bubong habang umiiyak ang kalangitan sa labas. ‘Di rin alintana ang malamig na haplos ng hangin sa init at guhit ng kada tagay.

Pinapailalim at pinabibigat ng lambanog ang laman ng usapan, mga paksa na bumabagabag sa isipan. Kasabay ng pagkalunod sa usapan ay ang pagtahanan ng kalangitan. Ang mga tanong at palaisipā'y lumilitaw sa ilalim ng buwan.

“Mamamatay na ako.” Umuusok na usal ni Jacob dulot ng pagbuga niya ng hangin matapos hithitin ang sigarilyo. Seryoso ang kanyang tono kasabay ng pagtisítsí ng sigarilyo. Naglaro na tila nanunuksong mga usok ng mga sigarilyong nasa pagitan ng mga daliri nina Ham, Mill at Adrian.

Ikinuskos ni Jacob ang nagbabagang dulo ng sigarilyo na nagkalat sa lamesa, panibagong marka sa matibay na lamesa. Ikinagulat at ipinagtaka ng barkada ang ginawi ng kaibigan ngunit imbes na magsalita'y binalot sila ng katahimikan. Ang ingay ng kuliglig ang nanaig. Wari'y nag-iiba ang ihip ng hangin.

“Lahat naman tayo ay mamamatay; nabuhay tayo at mamamatay lang din,” pahabol pa ni Jacob, dinadala ang sigarilyo sa kanyang mga labi.

“Hindi natin alam kung kailan tayo susunduin ni kamatayan. Maaaring sa isang taon, buwan, linggo, pwedeng bukas, o posibleng ngayon na.” Pumait bigla ang alak dahil sa paksang umiiokt sa tagayan. Kahit hindi ako umiionom, nalalasan ko.

“Handa na ba kayo kung sakaling mamamatay na kayo?” Walang tonong tanong ni Ham bago tinggalain ang hawak na tagay, tila ay doon siya naghahanap ng sagot.

Doon ko rin nahiling na sana nagsasalita ang baso... para may kasama ako.

“Mag-ingat nga kayo sa mga pinagsasabi niyo, hindi ba kayo natatakot?” nangingilig na sabi ni Jaj.

“Ang pagbibiro tungkol sa kamatayan ay hindi biro. Oo, natatakot ako at hindi pa ako handang mamamatay,” dagdag niya.

Kuliglig. Muling binalot ng maiingay na kuliglig ang panahanimik sa sala sa loob ng bahay. Binasaq iyon ng tunog ng bumagsak na tansan – panibagong bukas na serbesa.

“Hindi naman ako natatakot mamamatay. Ang natatakot ako ay mawala ako nang hindi ko pa nagagampanan ang layunin ko sa buhay.” Sagot naman ni Kyle, pa-inosente, kasabay ang paglagok ng alak ay ang pagtugon na sinundan ng pag-iliing.

“Pero ano nga ba ang mangyayari kapag namatay na tayo? May afterlife ba? Reincarnation? Or death is just the end?” Wika ni Pia, tila nagdadagdag sa apoy ng kanilang nilulutong paksa.

Sa paglalim ng gabi, ang kahulugan ng kamatayan ay binubuhay. Sa kabilang banda'y ang palihim na pagpupunas ni Joro ng kanyang pinagsukahan sa sofa – panibagong marka ng alaala.

“Hindi natin madidikthahan ang tadhana kung kailan man tayo mawawala.” Sambit ni Joro, tumatatak ang malakas na timbre ng kanyang tinig sa apat na sulok ng sala. Kumuha siya ng baso ng tubig, upang ipangmumog at hugasan ang maasim niyang dila.

“Ano nga ba ang mangyayari sa atin kapag namamatay na tayo? ‘Yon na lang ba talaga ‘yon? End na and that’s it? May halaga pa rin ba tayo sa ating maiiwan? O magiging isang alaala na lamang?” Pagpapaulan naman ni Adrian ng tanong.

“Pag-alaala, sino nga ba ang magpapahalaga sa atin kapag pumanaw na tayo?” dagdag-katanungan ni Kyle na patuloy pa rin sa paglalaro ng kurtinang luntian habang inaalala ang utang niya sa sugal.

“Ano ang pinakamahirap na uri ng pagkamatay? Paano kaya ako mamamatay?” Malagong na tanong ni Ivan habang nginunguya ang tsitsirya. Si Ivan, hindi yata nabanggit kanina. Pero isa siya sa matatalino sa barkada. Madalas din siyang malunod sa sariling palaisipan ngunit hindi katulad ni Ham na tahimik. Magaling si Ivan na magpahayag ng kanyang damdamin at isipan, iyon nga lang mali-mali siya sa mga salitang ginagamit kaya siya nakakasakit.

“Parang ang hirap mamamatay nang nalulunod; mamamatay ka ng naghihirap, lumalaban, at unting napupuno ng tubig ang ‘yong baga. Ang gusto ko ay payapa lamang o kaya diretsong patay na,” ang palarong sabi ni Mill habang nakadapa sa salas at wumawagayway ang mga paa.

“Papahalaganahan pa rin ba tayo?” tanong muli ni Ham.

“Anong klaseng seremonya kaya ang gagawin pag ako’y namamatay na?” Tanong din ni Adrian habang tinatanaw ang tagay. “Natatakot akong makalimutan,” dagdag niya.

“Ano ba ang mangyayari kapag tayo’y pumanaw na? Saan kaya tayo pupunta? May paroroonan nga ba? Sa ating mga pinapaniwaalan at sa iba’t ibang paniniwala ng mga relihiyon, sino nga ba ang tama? Isa bang payapang lugar kung saan namamahinga ang ating espirito?” Pagpapaulan din ni Jaj ng mga tanong habang may kinukutingting sa kanyang telepono.

“Paano kung wala? Paano kung ang pagkawala natin sa mortal na mundo ay siyang wakas? Wala nang iba, patay na kung patay, walang afterlife o reincarnation, isang payapang pagkawala sa hangganan ng buhay,” ang palaisipan ni Ham, habang nakatulala sa orasan sa pader – alas-dos na pala ng umaga.

“Sa tingin niyo, paano kaya tayo mamamatay?” katanungan ni Ivan sa lahat, nilalakbay ang kanyang balintataw.

“Kung ako mamamatay, gusto ko ‘yong hindi na ako maghihirap pa, instant death just a flash,” huminga ito nang malalim at bumuwelo ng “Bam! I’m gone. Gusto ko lang ng simple at disenteng libing –awa’y hindi ganoon kalungkot ang aking pagkawala.”

Nag-isip si Adrian. Tila pinag-iisipan at sinusuring maigi ang paksa. "Kapag ako'y mamamatay, gusto ko 'yong mararamdam ko 'yong sakit, para dama ko 'yong anti-unting paglisian ng buhay. Gusto kong magpahatak sa karagatan pailalim at anurin sa iba't ibang lugar."

Itinaas ni Adrian ang tagay – tila ba iyon na ang huling tagay para sa bahay.

"Gusto ko naman 'yong paggising ko, wala na ako, basta patay na at hindi na mumulat pa sa pagkakatulog. Payapang pagkamatay," sabi naman ni Joro habang pinapapak ang natirang pulutan.

"Ayaw kong maging pabigat sa aking pagkamatay, simpleng burol lang at disenteng libingan na madadaluhan ng aking mga kaibigan at mahal sa buhay; maalala ang pagiging kupal ko." Pabirong dagdag ni Joro dahil napansin niyang biglang gumaan ang mabigat na usapan.

"Ang boring naman ng pagkamatay niyo, gusto ko 'yong medyo exciting na i-a-abduct ako – parang i-sa-salvage ako ta's matatagpuan ang katawan ko sa damuhan, isang misteryosong pagkamatay," pagbabahagi naman ni Pia kung paano niya gustong mamatay.

Nakatayo niya pang sinabi ito gamit ang kanyang katawan at mga kamay sa pagkukuwentro, tila pa nasasabik. Naiba ang kanyang emosyon at naging seryoso, "mabubulok at maaagnas; magiging pagkain sa mga bulate upang maging parte ng kalupaan. Makakalimutan at magiging isa na lamang alaala."

Makikita ang pagkasabik sa mga mata ni Mill. "Ang ganda naman ng ideya na 'yan, Ate Pia. Parang ganyan din ang gusto ko pero kagaya noong kay Adrian, gusto kong mamatay ako nang dahan-dahan. Dama ang sakit sa pagpanaw, dama ang pagkawala ng buhay sa katawan," madamdaming payahay pa niya na sa pagkakaong ito ay hindi siya nagmistulang bata.

"Masyadong marahas at hindi kakayanin ng aking pamilya ito. Nawa'y hindi maging ganoon kalungkot ang aking pagkawala, simple lang ang gusto ko, 'yong parang hindi ko mararamdamang ang pagpanaw ko, mamamatay rin habang natutulog at wala nang kung ano mang kwan basta payapa lang. Simple at disenteng libing ang aking inaasahan." Tila nga yata namamayapa na si Jaj sa kanyang payahay.

"Gusto kong mamatay para sa aking minamahal." dakilang wika ni Kyle.

"Talaga namang isang alagad ng pag-ibig ito, panibagong Rizal," pabirong sabat ni Ivan.

"Gusto ko lang magkaroon ng saysay sa aking pagkamatay," sagot ni Kyle kay Ivan.

"Kung ako ay mamamatay, gusto ko'y ako ang papatay sa sarili ko." Sabay tawa namang sambit ni Jacob.

Tumango-tango si Ham. Wari'y isinasadamedamin ang kanilang paksa. Naging malikot ang kanyang mga mata bago dahan-dahang tumayo, tila siya mag-o-orasyon.

"Iniirog ko ang karagatan, dalampasigan ng Atimonan. Gusto kong mamatay sa paraan ng pagkalunod. Unti-unting napupuno ng tubig ang baga, lulutang at sasabay sa agos ng karagatan. Anurin." Inaalala niya ang kanyang pagkabata, sa tabing-dagat na kanyang kinalakihan.

Nagkatinginan ang mga magkakabarkada. May pagkamangha sa kanilang mga mata. Sa kabilang pagkamasteryoso sa ng kaibigan tuwing minsan ay hindi pa rin nila maiwasang mamangha kay Ham.

Napaisip ako. Ako, hmm... gusto kong matay nang...

Isang malakas na kalabog ng kulog at kidlat. Nabalot ng kadiliman ang tahanan. Ang kapaligiran ay lumamig. Ang ilaw ay napundi at ang sala ay nabalon ng dilim. Ang kuryenteng nagbibigay ng liwanag ay pinalitan ng kandila. Pumapalibot ito tila tanglaw kung anong hindi mapangalan. Nag-iba ang ihih ng hangin. Ang kasuotan ng lahat ay namuti. Kumurap-kurap ako.

Isa... Dalawa... Tatlo...

Sigurado akong narito lang sila sa sala bago ang kidlat...

Apat... Lima... Anim...

Muli ko silang nakita, mga madre at ang pari na nagsasagawa ng isang misa. Mga lumang pader, binababasan palagi tuwing ganitong petsa – ang petsang huli ko silang nakita.

Pito... Walo... Siyam...

Sayang at kahit kailan ay hindi ko na sila muling makikita pa bukod sa taun-taon nilang paggunita sa araw na ito; kung saan ang mga kandila'y mas rumaragasa ang pagluha.

Sampu...

Maputlang liwanag ng buwan, masukal na talahib, nagtataasang mga puno, sa gitna ng dilim mayroong liwanag; bahay na asul, sa salas – ang apat na sulok ng bahay ay muling nababalot ng mga bulong sa hangin, mga dasal na para sa katahimikan: dito sa Tayabas ang lumang bahay na tipunan muli ng mga alaala.

Isa lang akong bantay sa asul na bahay -- namumuti sa paghihintay. Tila ang aking pagtahol ay nawawalan na ng saysay, hindi na madinig at hindi na maririnig pang muli. Sabik sa pagbisita ng mga yumao, sasalubong upang mahagan silang muli.

“Bakit ako tumatagos?”

Halik

Hybris
Hybris

Kung sansa lang...

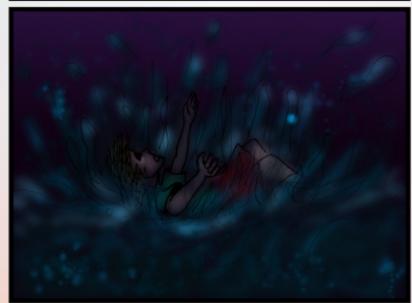
Sansa sya ay...

Sans...

Wheeeeee

Salamin

Stanza:

D9 D9/E#
Sinasalamin mo ang gusto ko
D9/E D9/E#
Kahit na guiong-gulo, Ang lisip ko
D9/E#
Mundo kong wala ng kulay, Binibigyan mo sya ng buhay
D9/E#
Imaheng ayaw ko mang mabura, Sa lisip ko ikaw sinta

Refrain:

F#m B F#m A
Huwag sanang magbagos, At huwag sanang maglaho

Chorus:

Aus#
Nagpapatacang nalang tayo sa ikot ng mundo
Aus# D7#
Ngunit hindi lahat ng nakikita ay, Paniniwalaan
Dm Mo

Repeat Refrain

Repeat Chorus

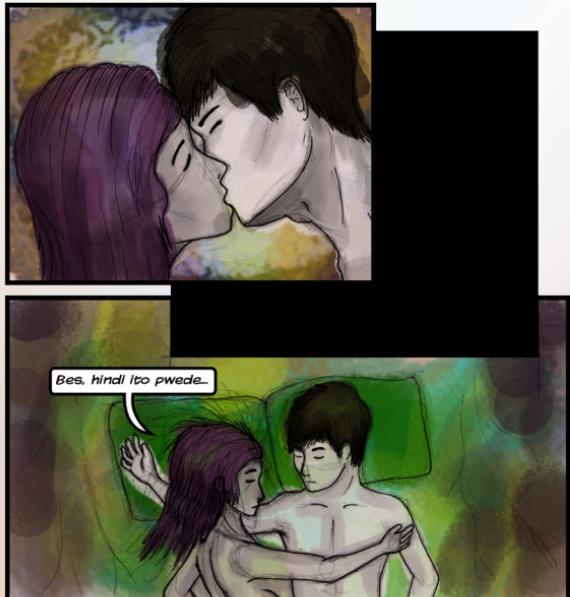
Bridge:

D9
Sayo ay lumapit
D9/E#
Habang ako'y nakapikit
D9/E
Nadarama ang init
D9/E#
Ng yakap mo't halik
D9 D9/E#
At sa akin pagmugat
D9/E
Ako ay naguiat

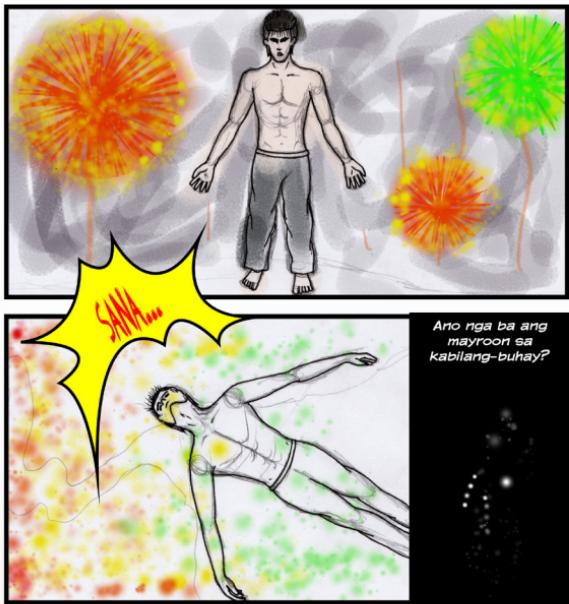
Spoken word poetry: F#m - B - F#m - A

Salamin sa akin harapan, Sariling imaha pinagmasdan
Muli ay pipikit, Bahalik sa kawayan
Sakaling ikaw ay doon-matapuan
Hindi kita pakakawan

*Katha ni:
Jean Pierre Joseph Herrera
Himig ni:
Helbert Romano*

Minsay, sa Lucena

Presocractic
Silentium

Ito na ang una't huling beses
ng pagdalaw sa aking gunita.
Kaparis ng uma't huling beses na ako'y tumula
para sa lalaking minsay' naparini
sa puso ng Lucena: nakikipagbalagtasan
ng kataga yakap ang kaniyang tula.

Hayaan mong gunitain ng mga namumungay
na ilaw sa Quezon Ave ang maikling kuwento natin
na nagsimula sa Dava, sinundan sa Laksa,
hanggang sa palitan ng lohika at wika na nagtali
sa tipanan ng ating kaluluwa. Halimuyak...

Halimuyak ng Sampaguita ang ibinigay mo
Halimuyak din ang ibig ko. Ikaw?
Marahil, ngunit hindi maaari.
Hinahadlangan tayo
ng mundo dahil hindi tayo para rito-
hanggang sa mayroong ito:
Sa sagradong puting kisame, parking lot ng Pacific Mall, bus stop..
Basta, sa bawat sulok ng Lucena ay mayroong marka ng hiraya.

Binagtas ang lakas ng pag-ibig ng pamilya sa pag-ibig ng makata,
Timuklas ang kulto at kabututan ng mga kabarkada at kakilala....
Ang pakikibaka para sa ikaw at ako na sa wakas
ay humantong sa tayo.
Hanggang maging supling
ang makabayang adhika ng kultrang lokal;
bimigkis ng parehong pag-ibig sa sining at kultura.

Madalas, patay-sindi ang liwanag ng Lucena, binabago;
nagngagalit ang kumpas ng hangin sa pagitan
ng malakas at mabibigat na bugso ng ulan;
bawat ihip ng hangin, dantay
ang nagngangalit na tubig na sa paghupa
ay ang mas lumiliwanag na Lungsod ng ilaw.

Sa hindi sinasadya,
kasimbilis ng pagdating ng makata ang kanyang pag-alis
sa Lucena. Hindi ko alam...kung saan siya pupunta, tangay
ang kalahati ng aking kalukwuwa na hindi sinasadyang madala:
Nabuwag ang tayo: ang pangako.
Muli, ikaw at ako na lang. Ikinukumpas ng tinta
ng pluma ang liham sa Lucena.

Katulad ng Ocean Palace Mall, hinayaang
daanan na lang ng panahon. Minsay' sinisipat
upang tagpuin ang mga sapot at makapal na alikabok:
Tugon sa pagguhit ng kirot sa ating pagsugal.

Mabagal ang pagpatay-sindi ng Lungsod ng Ilaw,
habang pinupunit ang kaluluwang naiwan
sa pagbabakasaling, h'wag nang paulit-ulit
na sumulyap sa gunita kapag naputol na
ang taling ako ang kumapit ngunit ikaw ang bumitaw,
dahil ang sabi mo,
walang dulo ang pag-ibig;
dahil sabi mo,
sasamahan mo ako, akala ko ikaw
ang pangarap ko, at sasawayan natin ang iyong mga awit
umasa akong ako ang iyong liriko...
akala ko
sasamahan mo ako sa ulan ng ating buhay,
dahil sabi mo
takot kang masaktan uli; siguro'y totoo,
hindi na kailangang hintayin pa
ang ambon para masabing may ulan.

'Di kailangang isulat pa ng hangin ang tala ng buwan
na ako ang nanatili at ikaw ang umalis.
Ito ang maikling istorya sa ilalim ng namumungay na ilaw ng Lucena.
Pundido rin ang pag-ibig gaya ng pagsusumaan ng ating mga labi noong
dumayo ka at 'di na nagpakita pa.

Noong napadaan ako

Presocractic
Silentium

Nang muli akong dalahin
Ng pagkakataon na tumapak
Sa lungsod ng ilaw, muli akong dinalaw
Ng mga hiraya; muling nagpapakilala
Ng mga nilimot na petsa,
Ng mga gusaling minsang inawitan
Ng mga kuwentong nooy' katiyakan;
Mula sa puso ng Lucena na nooy' 7/11
Na madalas nating tipanan
Naging Watsons na lang, ang Laksa na naglalo na,
Ang bus stop na nasa ibang ruta na,
Ang mga basta; katulad din ng Ocean Palace Mall
Na akala ko'y mananatiling pamamahayan
Ng mga sapot at alikabok ay muling
Binihisian, tinatapalan ang nangungupas na rosas
Ng luntian, malapit sa karinderyang
Noo'y binusog tayo ng pagtitipid,
Saludo para kay Ateng nag-aalok ng pag-ibig
Sa niluto nitong adobo't kaldereta.
Sa restawran na nakakapangiwi
Nang alayan tayo ng pait, hindi pala
Masarap ang ampalaya kahit alam
Na natin: na hindi naman talaga.
Umuwi pa tayong umiiyak ang bulsa.
Nakakadarang ang mga panahon
Na akala natin maítatawid
Ang maling pag-aakala,
Parang tuwing nakikipagpatintero tayo
Sa mga jeep na nagpapaligsahan
Na makasungkit ng pasahero; ang sarap
Palang suyuin ng mga drayber:
Haha. Hindi tayo nakinig noong sabihing
"Basta driver sweet lover" dahil
Bakit nga ba tayo hindi nakikinig?
Siguro'y wala naman talagang nakikinig
Siguro'y kung oo, hindi na sana
Ilang libong beses nating ibinulong
Ang pag-asa, ang mga sanang tinutugon
Ng luha sa tuwing umuuulan dito sa Quezon Ave
Wari'y binubura ang mga tapak
Noong Minsan sa Lucena.

A'ea

Olaf
Bonsai

Natagpuan ko ang aking sariling dinuduyan ng mga huni ng kuliglig at ingay na nagmumula sa kaluskos ng mga sanga ng punong Acacia. Nakaupo ako sa sementadong upuan, naliligo sa mga talulot ng kalachuchi na animo'y taglagas alinsabay sa paghamps ng malamig na hangin. Tila ba dinadala ako ng mga tala sa alapaap.

"Kuya, pengeng barya. Pangkain ko lang po," Pagputol ng tinig sa tinatahak ng aking isip. Wala sa sariling dumukot ako ng tatlong piso sa aking bulsa at inabot sa bata. Sumulyap ako sa aking relos. Ala siete y media na pala.

Hindi ko pa rin alam. Ano ang nangyari? Bakit may iniwang puting rosas sa akin si Ara pagkatapos naming mag-usap kani-kanina lamang?

Tumayo ako at unti-unting humakbang. Hindi ko namalayang nalibot ko ang buong Kapitolyo. Siguro'y nagbabakasakaling makita ko muli siya. Pero nabigo lamang ako. Marahil ay nakauwi na siya.

Pasado alas-otsa y media na ng gabi nang nakauwi ako sa bahay. Pumasok ako sa aking silid hawak-hawak ang puting rosas na binigay niya. Tila naglalaro pa rin sa aking imahinasyon kung ano ang nangyari sa parke. Marahil pagod lang siguro ako sa biyahe katinang umaga kaya kung anu-anong naiisip ko.

.....

"Ced, bisitahin mo naman ako dito. Nabitin ako sa pakikipag-usap sa'yo kanina. Miss na kita!" isang boses ang kumalabit sa aking tenga.

Naalimpunganako dahil tila ako kiniliti sa tainga ng tinig. Iminulat ko ang aking mga mata at tumingin sa panaka-nakang sinag na sumisilip sa bintana. Panaginip lang pala. Hindi ko namalayang naкатulog pala ako sa sobrang pagod. 'Di ko alam kung bakit pero bigla ko na lamang naisip na dalawin si Ara. Baka sa ganun ay mas makapag-usap kami nang maayos. Inaanmin ko sa aking sarili, nabitin ako sa oras na magkasama kami kahapon sa Kapitolyo.

Makulimlim na umaga ang bumungad sa akin paglabas ng bahay. Kasabay ng panaghoy ng undas, ang mga patak ng ambon; tila hikbi ng pangungulila sa mga ala-alang hindi nawawaglit sa isipan ninuman.

Binagtas ko ang kalsadang tinatahak ang direksiyong patungo sa La Muy Noble Villa. Ang laki na ng ipinagbago ng lugar ngunit nanatili pa rin ang maaliwalas at luntiang palayan sa paligid ng Barangay Wakas. Kapansin-pansin din ang mga gintong butil ng palay na anumang oras ay pwede nang anihin.

Bumalik sa aking alaala na noong minsan ay inakit ko si Ara na maglakad sa Pilapil. Ngunit napakatagal na noon. Dala ng kuriyosidad, lúmaki akong kinamulatan na ang ingay at init ng lungsod. Bumalik rin sa aking alaala na; hindi siya nagdalawang-isip, hinawakan ang aking kamay at sabay kaming naglakad sa paligid ng palayan. 'Di alintana ang init at putik sa aking mga paa, kapalit naman ito ay ang mga karanasang siyang hindi mawawaglit kailanman sa aking isipan.

Hindi ko namalayang nakarating ako sa pusod ng lungsod. Namangha ako sa laki ng ipinagbago nito. Hindi na mapipigilan ang pag-usbong ng iba't-ibang negosyo sa Poblacion na tila nakikapagkumpitensya sa mga karatig bayan. May malit na rin silang mall at pangilan-ngilang kainan na siyang senyales na patuloy na pagyabong ng komersyo ng lungsod.

Sa aking paglilibot ay nakakita ako ng flower shop. Bumili ako ng isang dosenang rosas na kulay puti. "Katulad ng rosas na ibinigay niya sa akin", naisip ko, may ngiti sa aking mga labi. Bigla akong nanabik.

Pero ang pananabik ay napalitan hindi maipaliwanag na pakiramdam ng lungkot at kaba. Palamig ng palamig ang hangin – ang siyang unti-unting panlalamig din ng bawat butil ng pawis sa aking katawan. Hindi ko alam kung bakit, pero dinala ako ng aking diwa patungo sa isang lugar na piping saksi sa mga pangahoy at luha ng nakaraan.

"Kuya, bili ka na po ng kandila," wika ng isang batang nagtitinda. Mukhang kaunti na lamang ang natitira niyang panindang kung kaya't panay na ang pangungulit nito sa bawat taong dumadaan.

"Magkano yan lahat?" Tanong ko.

"Singkuenta na lang po." Sagot ng bata, tila ito sanay na sanay sa kalakaran ng pakikipagtuo.

"Sige," pagpayag ko, inaabot ang bulsa upang humugot ng pera. "Heto oh. Wag mo na akong suklian." Inabot ko ang isandaang piso sa kanya. Abot-langit na ngiti at pasasalamat ang aking naging sukli.

Hanggang sa hindi inaasahan, muli kaming nagpanapgo ni Ara sa labas ng campo santo. Napaka-aliwalas ng itsura niya. Bumagay sa kanya ang puting damit at kulay gintong buhok. Nagbalik sa aking gunita ang panahon kung kalian ko siya unang nakita sa makasaysayan basilica minor ni San Miguel Archangel, isa sa pinakalumang simbahanan sa bansa. Napukaw ng aking lente ang kanyang karikitan habang kinukunan ko ng litrato ang altar ng simbahan.

"Ced!" Tawag ni Ara sa akin. May kakaibang haplos sa aking puso ang kanyang tinig.

"Oh. Ara, Anong ginagawa mo dito?" Tanong ko, itinatago ang lihim na pagkasabik. Ilang araw ko na siyang hinahanap; sana'y hindi niya mapansin ang itinatagong kong mga pakiramdam patungkol sa kanya.

"Hmmm... Alam ko kasing dito ka pupunta kung kaya't dito rin ako pumunta." Sagot ni Ara sa tanong ko.

"Dadalawin ko yung lola ko." Pagbabahagi ko sa kanya. "Di ba, tuwing undas ay sabay natin siyang dinadalaw?"

Katahimikan.

"Dadalaw din sana ako sa inyo mamaya. Kaso, baka lumipat na kayo ng bahay. Maigi at nandito ka. Sasabay na ako papunta sa inyo mamaya sa Barangay Mateuna.." Pagpapatuloy ko dahil tila yata siya hindi komportable sa pagsasalita.

Tahimik lamang siya.

"Ay, para sa'yo nga pala," sabay abot ng isang tumpok ng puting rosas sa kanya, na sandali kong naipatong sa sementong upuan.

Nakita ko ang pagsilay ng ngiti sa kanya mga labi. Inilapit niya ang mga bulaklak sa kanyang ilong. "Hmmm... Salamat ah." Nakangiting sabi niya. Nagtaka ako ng iabot niya pabalik ang tumpok ng mga rosas. "Pero mamaya mo na sa akin ibigay." Nakangiting pa rin na sabi n'ya.

Umalis siya sa aking harapan. Hindi ko alam kung may nasabi akong mali para magkaganoon siya: may sinabi kong mali? O hindi lang tama ang oras at araw para ibigay ang mga bulaklak para sa kanya?

Dali-dali kong tinungo ang daan patungo sa sementeryo. Walang pag-aatubili, pinuntahan ko kaagad ang puntod ng aking lola. Nakaugalian ko na kasi ito sa tuwing humibisita ako sa Tayabas. Kumuha ako ng ilang piraso mula sa mga bungkos ng bulaklak at sinindihan ang ilang kandila kasabay ng pag-usal ng tahimik na panalangin para sa kanya.

Pagkatapos mag-alay at magbbigay respeto sa mga yumao ay hinahanap na naman ng aking mga mata si Ara. Panigurado ako na naandito lamang siya sa bisinidá ng sementeryo. Isang pamilyar na mukha ang natagpuan ng aking mga mata: si Tita Selma, ang ina ni Ara. Nagtama ang aming mga mata. Kaya lumapit ako at nagmano sa kanya. Hindi ko maintindihan ngunit lumamlam ang kanyang mga mata.

"Tita Selma, kamusta na po kayo?" magiliw na pagbatí ko.

"Heto, paunti-unti kong tatinatgap 'yung mga nangyari." Tila may lungkot sa kanyang tinig lalo na sa kanyang mga mata.

Nagtaka ako sa mga sinabi ni Tita Selma sa akin. Ipinagkibít balikat ko na lamang siya sa kasabikan na makitang muli si Ara.

"Si Ara po? Kamusta na?" Buwelóng tanong ko.

Tumulo ang luha sa mga mata ni Tita Selma.

"Iho, 'wag mo sanang ikabibigla." Tumalikod siya at pumunta sa direksiyon ng simbahang na nasa gitna ng sementeryo. Sumunod ako dala ang mga tanong sa aking isipan na pilit kong isinusuksok sa kung saang parte ng ulo ko..

Dinatnan namin ang puntod na pamilyar sa akin. Puntod ito ng kanyang lola. Ngunit, ikinabigla ko ang mga nakasulat sa lapida. 'Ara San Bendito' Ang buong pangalan ni Ara...

Sambit ko sa aking isip. Tila tumigil ang mundo kasabay ng pakiramdam na tila ako binuhusan ng malamig na tubig. Hindi ako makagalaw. Sinubukan kong umapuhap ng mga salita.

"T-Tita? S-Seryoso po ba k-kayo? M-Magkausap lamang p-po kami kahapon sa Kapitolyo tsaka kanina dito sa Labas ng Sementeryo," Hindi magkaintindihan sabi ko, pinipigal na ang mga luhang nagbabadyang tumulo

"Dinala kita dito upang malaman mo ang katotohanan." Maingat at malungkot ang tinig ni Tita Selma. "Alam kong darating ang panahon na hahanapin mo ang aking anak."

Katahimikan kasabay ng pagsipol ng malamig na hangin.

"Simula noong nagkahiwalay kayo, wala na siyang naging bukambibig kundi ikaw lamang. Bawat araw at gabi ay wala siyang pinapalamps upang alalahanin ang inyong pinagsamahan. Dumating na rin siya sa punto na hindi na siya lumalabas ng kanyang kwarto at hindi na rin kumakain nang tama sa oras."

Katahimikan. Mas malamig na tubig yata ang bumuhos sa akin buhat sa aking mga narinig.

"Hanggang sa isang gabi, nakita ko siyang may sinusulat. Hindi ko alam kung para saan o para kainino. Kinabukasan, tinatawag ko siya upang sabay kaming kumain. Hindi siya tumutugon. Kumatok ako sa kanyang kwarto pero hindi pa rin siya sumasagot."

Katahimikan. Sa panlalamig ko'y ngayon ko lang napunang sobrang lakas ng kabog sa aking dibdib. Parang ayaw ko ng marinig ang mga sasabihin pa ni Tita Selma... Nakakatakot, nakakatakot...

"Nagpasya na akong buksan ang kanyang kwarto. Pero tumambad sa aking harapan ang wala nang buhay niyang katawan, habang hawak itong liham na ginawa niya para sa iyo."

At iyon na nga ang ikinakatakot kong mga kataga; tila yata gumuha ang mundo ko sa narinig ko. Matagal akong natigilan habang paulit-ulit na naglalaro sa aking isip kung paano nawala si Ara, at kung sino ang dahilan... hiniling ko na sana'y bumuka ang lupa at kainin ako ng buhay. Hindi ko kinakaya ang mga narinirig ko. Bumigay ang aking mga tuhod sa bigat ng mga sinabi ni Tita Selma.

Inabot ni Tita Selma ng isang kulay dilaw na papel sa akin. Balisang tinanggap ko iyon.

"Maiwan na muna kita dito, iho. Alam kong nami-miss mo na si Ara. Paniguradong masaya siya dahil nagkita uli kayo." Bagamat bakas ang lungkot sinubukan ni Tita Selma na maging magiliw sa kabilang pait, dahil bilang ina naiintindihan niya ang mihiin ng anak.

Sa sobrang panlulumo ng aking puso at hiya na rin sa ginang ay tumango na lang ako sinamantala ang pagkakataon na nakaluhod ako – humingi akong tawad. Sinuklian niya lamang ako ng malungkot na ngiti bago lumisan.

Matagal akong nakatutlala bago nahimasmasan at naalala ang sulat na nasa aking mga kamay. Binuksan ko ang liham na isinulat ni Ara sa huling sandali niya.

My dearest Ced,

Kamusta ka na? Miss na kita, kahit na masakit pa rin sa akin ang iyong ginawang paglisan. Hindi ko alam kung saan ako nagkulang. Ibinigay ko naman sa iyo ang lahat- ang pagmamahal na inaasam mo noon. Pero iba ang isinukli mo sa akin.

Naalala ko pa kung kalian ay tinanong mo ako kung umaasa akong tatagal tayo. Oo, gusto ko talagang tumagal tayo at magawa ang mga plano natin sa buhay. Wala naman akong pakialam kng tumagal man o hindi pero atleast, ramdam natin ang sweetness sa isa't-isa.

Naalala ko pa rin yung mga sandaling una tayong nagkasama. Binigyan mo ako ng bouquet of white roses at yung mga petals noon, nakatago pa rin sa aking talagyan hanggang ngayon.

Kaht gaano mo ako saktan, oo, magagalit ako pero yung pagmamahal ko sa'yo ay hindi tumitigil. I love

you and I don't want to lose you. But when you leave, I won't chase you. I am strong but not super strong to handle too much pain.

Thank you because you make my life happier and special. Simula nung nakilala kita, hindi na nagging ordinaryo ang buhay ko. Salamat sa walang sawang pagmamahal at pag-aalaga.

I wish you get what you want and what you deserve. Hope to see you and be with you after 10 years.

*Love,
Ara.*

P.S. Pinapatawad na kita.

Dumagsa ang libo-libong pakiramdam na hindi ko mapangalan – masakit, mapait, may saya ngunit malungkot... ang mga emosyong ito ang nangingibabaw. Sa wakas sa pagiging tuod buhat sa balita, nagawa kong magkaroon ng kibot; una, ang pagtulo ng aking mga luha.

Kipkip ang mga pakiramdam na nais pang kumawala, maingat at tahimiking kong ipinatong ang mga bungkos ng bulaklak sa puntod ni Ara. Bumalik sa aking isip ang kanyang haraya kanina lamang; ito pala ang dahilan kung bakit sandali'y inamoy niya lamang ang paborito niyang mga bulaklak at saka sinabing mamaya na lamang. Ang alaalaang iyong ang muling nagbalon ng luha sa aking mga mata. Kasabay ng pag-agos ng luha ay ang pagsisindi ng kandila at pag-usal ng panalangin habang sariwa pa ang sugat na ngayon ay umukit sa akin, para na rin sa kanyang ikatatahimik at naglalakbay na kaluluwa, siguro'y hindi matahimik hanggang nakarating ako rito.

Bago ako umalis, nilingon ko muli ang kanyang puntod. Nakita kong muli siya. Masayang-masaya ang mukha niya. Hindi mababakas ang lungkot.

“Salamat, Ced. Mahal na Mahal kita. Hanggang sa muli.”

At tuluyan na siyang nawala sa aking paniningin.

“Hiraya

Marawali”

Lupon ng mga gawang-sining

Kaw

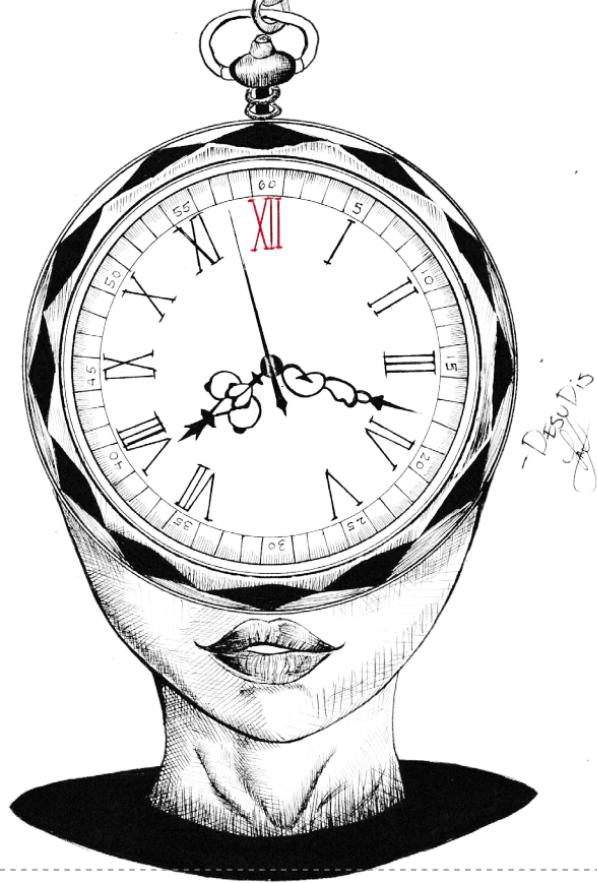
kughyle

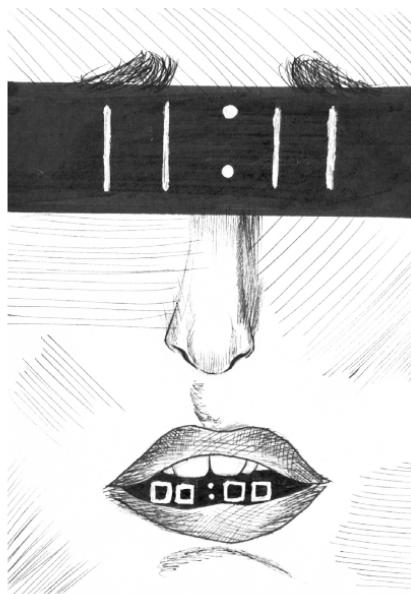
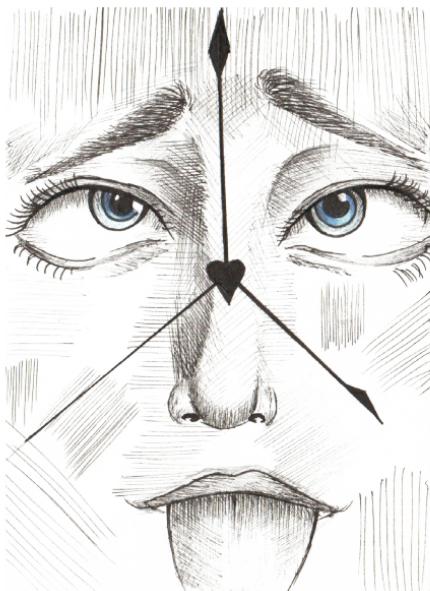
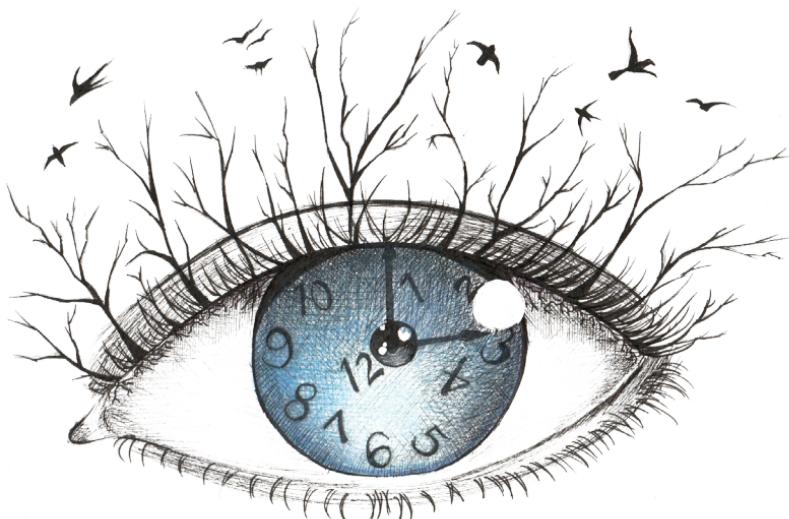

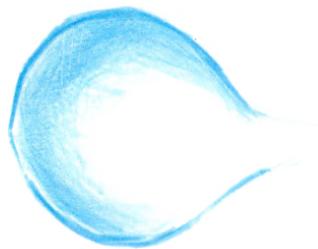
Olas na
Desudis

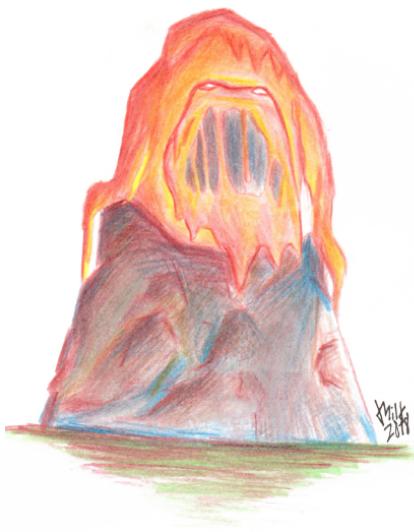

Mag-alab

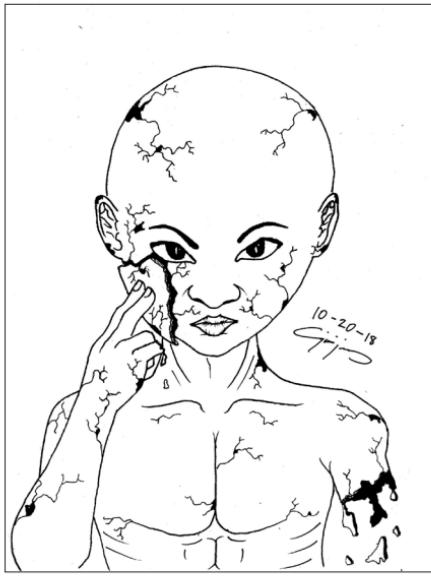
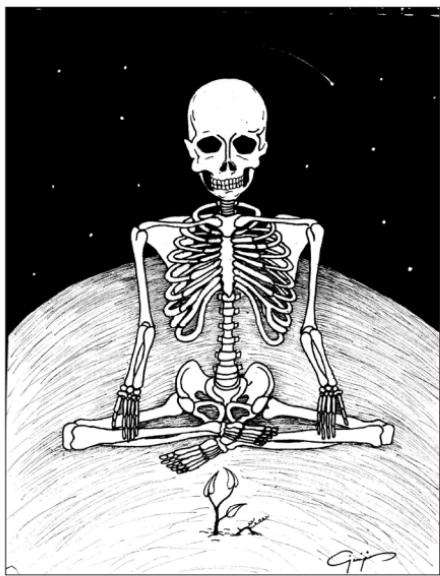
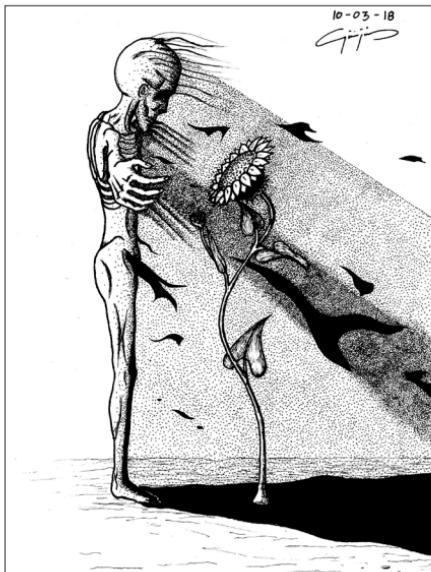
Meliodafuu

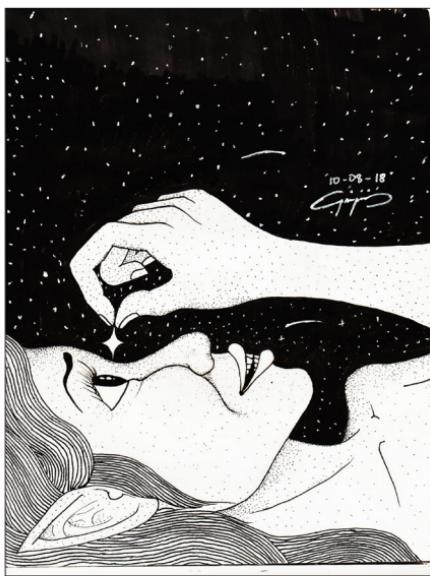
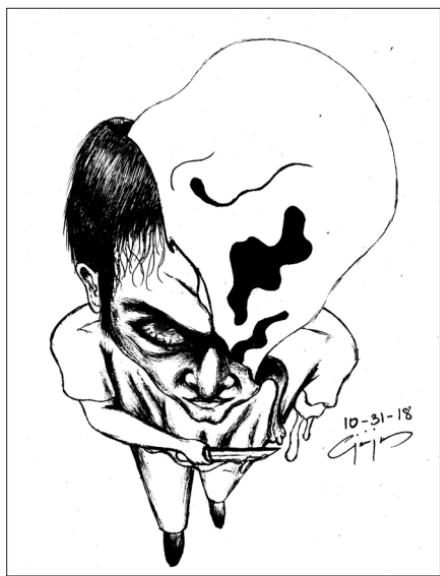
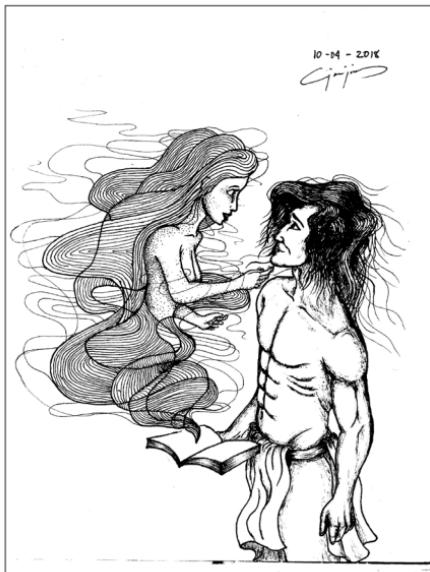

Mabratay

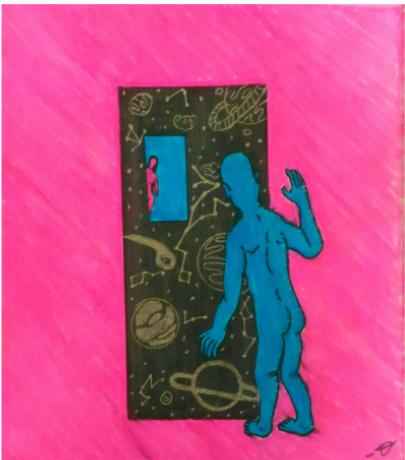
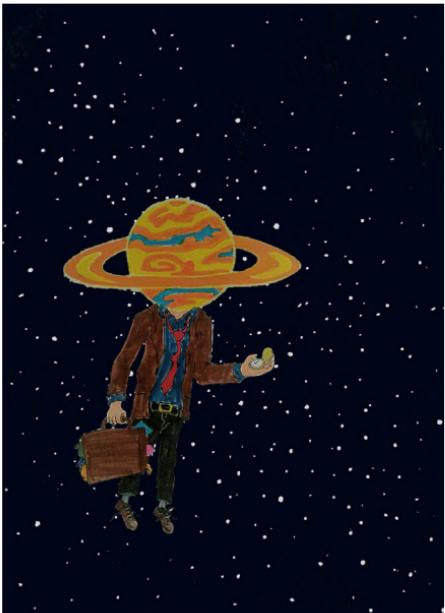
Hybris

Tubnakas

Saturnino

Habniga

Avwan

Bakit hindî?

Bonsai

MANO
07-25-18

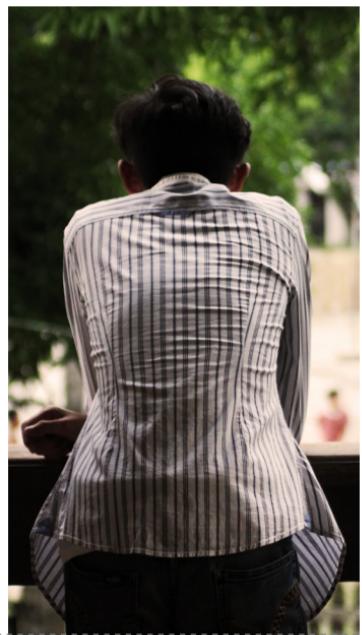
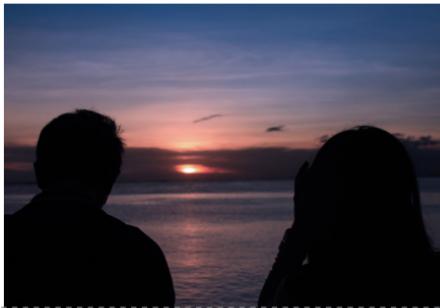

Maghiatay

Ligaya & Olaf

Magmasid

Ligaya & Olaf

Maglakbay

Ligaya & Olaf

Pasasalamat

Bago ang lahat, isang mainit na pagbatí sa patnugutan ng The Luzonian sa isang matagumpay na paglilimbag ng edisyon ng Andamyo para sa taong ito, sa *Hiraya*. Tila isang hiraya rin ang dumating tayo sa puntong ito na tinatamasa natin at ng ating mga mambabasa ang produkto ng ating pagtangis at pagpapagal.

At para sa aming mga mambabasa, taliwas sa mga naunang taon, naglakas-loob ang patnugutan na buuin ang Andamyo sa pamamagitan lamang ng kontribusyon at likha ng mga kasapi nito – kung saan ang bawat isa ay may walang katapusang hiraya na kinailangang maisiksik sa mga pahina ng aklat na ito, nang sa gayon ay maipadama ang mga ito hindi lamang sa bawat Envergista kundi maging sa mapapalad na taong hawak ang kopyyang ito sa kasalukuyan.

Kaya naman kung isa sa ka sa mapapalad na nakatanggap ng limitadong kopya ng “Andamyo XIV: Hiraya,” tinataglay mo rin ang produkto ng mga malilikhaing manunulat, dibuhista, kartunista, at litratista ng The Luzonian.

Nawa'y natangay ang inyong mga sarili sa ibang dimensyon sa pamamagitan ng hindi matatawarang mga akdang pampanitikan na inyong natunghayan. Sadyang mabusising inaral at ipinlano ng patnugutan ang bawat pahina, hindi lamang upang kayo ay mamangha sa pagkamalikhain ng mga ito, kundi pati na rin upang kayo ay bigyan ng kakaibang perspektibo at pansamantalang ilayo sa nakapapagod na gawaing pang-akademiko.

Maraming salamat sa inyong pagtangkilik at pag-aabang sa edisyon ito. Salamat dahil umabot kayo sa puntong ito. Kayo ang aming dahlilan at inspirasyon sa matagumpay na pagkakatapos ng aklat na ito – wala ito kung wala kayo...

Kaya naman, tunay na isang karanganan sa akin ang maging baghi ng publikasyong ito at maging punong patnugot ng mga natatanging kasapi sa pagbuo ng Andamyo...

Hindi pa ito ang huli! Asahan ninyo na sa paglipas ng panahon, isang hamon lagi sa patnugutan ang higitan ang mga akdang pampanitikan ng The Luzonian. Hanggang sa muli... Hanggang sa mga susunod na edisyon ng Andamyo...

Mabuhay ang ating panitikan! Mabuhay tayong mga alagad ng sining!

JOHN ROVER SINAG
Punong Patnugot ng The Luzonian

Andamyo XIV